

Kada miniu aš Tavo vardą,
Tėvyne mano mylima,
Sirdy audringai kraujus verda,
Kodėl esi taip tolima?

Kodėl esi taip iškankinta
Ryklių besočių iš rytų,
Kurie tavaisiais syvais minta,
Kuriems tebevergauji Tu?



Laisvoji Lietuva

Dr. Augustas
4545 West 63rd Str.,
Chicago, Ill. 60629

EINA XXIV METUS

1970 BALANDIS - APRIL 9

Kaina 20 ct. Nr.8 (1077)

TRUMPA POLITINĖ APŽVALGA

K. TAUTKUS

PIETRYTINĖS AZIJOS SUKOMUNISTINIMO PRELIUDAS

Maskvos ir Pekino diplomatų vadovaujama Genevos konferencija žinojo ką daro ir ko siekia 1954 metais Genevos konferencijoje Prancūzijos valdoma Indokinija buvo padalinti ir suteikta nepriklausomybė trimis valstybėmis: Vietnamui, Laosui ir Kambodijai. Mostas gražus. Įvykdyti tautų apsisprendimo principai. Tačiau tuos principus ir dėsnius duodami Maskva ir Pekinas "nekalta ir už kovos laimėjimą" neliko skolingi Viet Minh partizanų sąjūdžiui prancūzus priverčiusius Indokinijoje kapituliuoti. Jie "laikiniai" Vietnamą padalino pusiau iki 17 paralelės. Šiaurinis Vietnamas buvo paliktas Cho Chi Minh partizanams, kurie savo valstybės valdymą, be gyventojų atsisakausimo, pavedė valdyti partizanų vadui Cho Chi Minh ir jį paskelbė Šiaurės Vietnamo prezidentu. Maskva ir Pekinas Vietnamo padalinimu turėjo toli siekiantį ateities tikslą Pietrytinėje Azijoje - pradedant Indokinija ir baigiant Pietrytinės Azijos sukomunistinimą. Šiandieną, po 16 metų, 1954 metų Genevos konferencijos komunistų tikslai jau pradėti realizuoti buv. prancūzų Indokinijos valdomoj kolonijoje ir yra aiškiu priedu į visos Pietrytinės Azijos erdvės sukomunistinimą.

DEMOKRATIJA IR DIKTATŪRA

Maskvos ir Pekino komunizmo teoretikai gerai žinojo, kad nei Vietnam, nei Laose ar Kambodijoje demokratine laisvė negali būti panaudota. Tos valstybės, kurioms Genevos konferencija suteikė laisvę, nebuvo nei priaugusios ar paruoštos demokratijos valdymo laisvei. Todėl Maskvos ir Pekino patarimu Š. Vietnamas pasirinko socialistinės respublikos vardą, bet krašto valdymui priėmė komunistinės diktatūros principus - mažos grupės, geležinės drausmės, vieno asmens valios ir galios Laosas ir Kambodija pasirinko monarchinės demokratijos valdymo sistemą - karalius tautos jungtis, krašto valdytojas ir valdžios galva min. pirmininkas. Tačiau Kambodija 1960 m. į monarchinės demokratijos sistemą įsivedė "tautos vadą", kuris kraštą valdė diktatoriškai, nors ir turėjo išrinktą seimą, bet to seimo atstovais buvo išrenkami tik diktatoriaus "sukurto" politinės partijos asmenų, atseit, diktatoriaus patikėtinių. Civilizuotų valstybių naudojimo demokratinės laisvės valdymo įvedimas Pietrytinės Azijos tautos geriausiu pavyzdžiu reikia laikyti Pietų Vietnamo demokratinę respubliką. Jos padarinius matome savo akimis

ŠIAURĖS VIETNAMAS

Šiaurės Vietnamas pasiskelbęs socialistinės respublikos vardu. Krašte vykdomas režimas - komunistinė diktatūra - mažos saujalės komunistų partijos vadų valia ir galia. Gyventojų - 16 milijonų. Tačiau veda kovas su Amerikos karinėmis jėgomis, neša kovos našą ir su Saigono vyriausybės karinėmis jėgomis. Jo kariuomenė sekmingai kovoja ir su Laoso karalijos kariuomene. Greitai sulauksime Kambodijos kovų, kurios našta ir vėl teks neši Hanojaus kariuomenei. Atrodytų, kad toks išsiplėtimas ir patyrimai nuostoliai P. Vietname kariais, turėtų išsisemti, kaip Hitleriui atsitiko Antrojo Pas. karo metu, bet vis tik nesimato ženklų, kad tas tikrai įvyks. Ir savanorių kitų komunistų kraštų neprašo. Karą pasiryžę vesti ilgus metus. Paryžiaus taikos derybų nerodo nusilpimo žymių ir nedaro nuolaidų ar ieško kompromisų. Iš kur toks pajėgumas? Žinantiesiems komunistinės diktatūros režimą ir nevertinimą savo žmonių, tas suprantama, kad komunistams, ypač jų vadams, žmogus yra tik daiktas. Nuostolius jėgos priemonėmis papildoma naujais. Ginklus ir karinę medžiagą pristato Maskva ir Pekinas. Pastarasis duoda ir "savanorių-technikų" keliams tiesti ir transportą vykdyti iki demilitarizuotos zonos, kurio tiesini toliau perima jau Hanojaus kariai ar Vietkongo partizanai. Nemažas skaičius vietnamiečių gyvena Kinijoje. Jie siunčiami į Š. Vietnamą ir įjungiami į karines pajėgas nori ar nenori. Daugumoje Kinijoje gyvenančius vietnamiečius Kinijos teritorijoje partizaniniam karui paruošė Š. Vietnamo kariuomenės instruktoriai. Šiaurės Vietnamas pradėtų kariaiškai silpnėti ir rimtai derėtis Paryžiuje, jeigu Amerika užbloktų jos jūros uostus. Tada pagelba ateitų tik sausumos keliais iš Kinijos, bet sustotų jūra iš Maskvos ir jos satelitų. Jai karinės medžiagos ir ginklai nekainuoja, o žmonių nuostolius papildoma savo ir P. Vietnamo žmonėmis prievarta, teroru. Savo karius komunistai priverčia kovoti ne tik geležine drausme, bet politrukų užpakaliu ginklais, kurie jokio pasigailėjimo žmogui nežino, nepraktikuoja ir nusikaltusiam įvykdo bausmę dalinio karių aktyvaizduoję. Hanojaus ar Vietkongo kariui nežinoma Ly Mai komedija, kaip Amerikos kariams dėl civilinių gyventojų žudymo, kurio civiliniame kare kaip Vietnamas, jokia kariuomenė,

joks karinis dalinys ar paskiras karys negali išvengti. Tai turėtų suprasti Amerikos spauda, kariuomenės vadovybė ir politikai bei visuomenė.

PO INDOKINIJOS - TAILANDAS

Vietnamas komunistinamas "krašto sujungimo vardu". Tokia priežastis Maskvos ir Pekino buvo iškista Vietnamo nepriklausomybės suteikimo Genevos konferencijos 1954 metų dokumente. Tas sujungimas turėjo įvykti po sutarties pasirašymo per du metus. Laoso sukomunistinimas vykdomas "neutralios vyriausybės" sudarymo vardu. Komunistams nesvarbu, kad Laosas jau nuo 1962 metų turi princo Phoumso sudarytą neutralią vyriausybę, kurioje yra ir komunistų - Pathet Lao sąjūdžio trys ministrai. Kaip tik jų žmonėms nepasisekė į savo rankas paimti Laoso krašto valdžios, tai jie savo ministrus iš Phoumos vyriausybės atsiėmė. Dabartinės ofenzyvos metu, paėmus Asočių lygumos strateginę vietovę, komunistai vėl pareikalavo sudaryti "neutralią-coalicinę" vyriausybę. Jų daliniai, remiami poros divizijų Hanojaus karių, jau giliai įsibrovė į Laoso žemę, stengiasi paimti administracinę sostinę Vietname. Laosas ir P. Vietnamas jau yra sukomunistinio replės. Jei Amerika nepadės Laosui, jos likimas aiškus - po koalitinės vyriausybės sudarymo - komunistinės diktatūros įvedimas, karaliaus apdikacija ir liaudies respublikos paskelbimas. Laoso sukomunistinimas neišvengiamai pavojaus kaimynui Tailandui. Jau ir dabar Tailando teritorijoje, džiunglėse, palei Laoso pasienį, yra susidariusių komunistų gaujų, kurie jau pradėjo kėlimo ir terorizavimo darbus prieš Tailando policiją. Nebūtų nuostabu, jeigu Tailandas ateitų į pagalbą Laoso karalijos karinėms jėgoms su stipresniais savo kariuomenės daliniais. Tailando 12,000 vyrų jau senai padeda P. Vietnamo vyriausybės kariuomenei kovoti su Vietkongu ir Hanojaus kariuomenės vienetais. Savo teritorijoje leido išsikurti Amerikos stiprioms aviacijos bazėms, iš kurių yra bombarduojamas Hanojaus tiekimas ginklų ir karo medžiagų vadinamuoju Cho Chi Minh keliu per džiungles į P. Vietnamą. Toliau reikalaujama, kad būtų išsiųsti komunistų pataikūnų - "tautos vadų" Sihanouk. Jo palikimas Kambodijos teritorijoje - 40 ar 60 tūkstančių Hanojaus ir Vietkongo karių armija.

(Nukelta į 2 psl.)

OKUP. LIETUVOJE RUSŲ AKUŠERĖS UŽSMAUGIA LIETUVIŲ MOTINŲ NAUJAGIMIUS KŪDIKIUS !

PIRMĄ KARTĄ PER KOMUNISTINĘ UŽTVARĄ PRASIVERŽES
BAISUS MOTINOS PALIUDYMAS. TAIP RUSAI MAŽINA SAVO
BŪSIMUS PRIEŠININKUS...

Rusai - komunistai, dabartiniai Lietuvos okupantai, vartoja įvairias priemones mažinti lietuvių skaičių. Įtartinusius veža į Sibirą, vietoje sunaikina, išsiunčia "darbams", neduoda vietos apsigyventi, siunčia "praktikai" į Bolševikijos glumą ir t.t.

Iki šiol dar nebuvo girdėta, kad rusės pasmaugtų lietuvių ar lietuviams palankių tautinių mažumų naujagimius kūdikius.

Šiurpulingai perskaičiau Adelės Schmidt trečią rašinį. Pirmieji pokario metai atspausdinta "Europos Lietuvio" nr. 5 (1100), 1970 vasario 3 d. Pora ištraukų pakartoju: "Gimdymo namų daktarė buvo Sokolova, maždaug 36 m. amžiaus moteris, graži, turėjo sūnų, ir jos vyras buvo NKVD milicijos viršininkas. (Vy ksta Jurbarkė). Jos meilužis - Vorobjovas, vakarais, kai vyras dirbdavo, būdavo ją galima pamatyti su Vorobjovu. Ji laikė save labai didele.

Gimdymo skyriuje aš paruošiau viską. Moteris gulėjo ant stalo, o

Sokolova priėjusi vis šaukė ir reikalavo pasakyti, kur meilužis Jis, sako, bandytas, pasakyk teisybę. Moteris tylėjo. Ją išprievartavo Sibiro vergų stovykloje sargybinis rusų - lenkų kilmės, iš kur ji pagaliau pasiekė Lietuvą. P. Sibilės ašaros riedėjo. Sokolova krito gimdyvei per veidą. Jai ir taip grėsė mirtis. Nežinau kaip išdrįsau, bet šokau prieš Sokolovą ir sakau, kad moterį paliktų. Leiskite, sakau, jai ramiai ruoštis šiai sunkiai kančiai.

Prisilinko prie manęs Sokolova. Jos akys, jų niekad nepamiršiu. Tu banditę užstoji, šaukia ji. Žinoma, sako, jūs panašios, kaip mūsų garbinga tarybinė žemė jas nešioja. Aš pakėliau akis, sudrėbėjau ir pradėjau rėžti jai atgal. Čia ne jūsų žemė sakau, o šioje žemėje ir mes turime teisę vaikščioti. Čia žemė, kur priglaudžia kiekvieną našlaitį. O tos moters čia gimtoji žemė, čia jos tėvų žemė.

(Nukelta į 9 psl.)



Lietuvos gandrai-pavasario pranašai



VILNIAUS Šv. MYKOLO bažnyčia, kurią Lietuvos okupantai bolševikai, didesniai bažnyčios išniekinimui, pavertė sandėliu, irengė gyventojų apžiūrėjimui išviečių reikmenų įrengimus.

Mokslininkai pranašauja Kremliai blogą ateitį

Dienraščio "CHICAGO TRIBUNE" Maskvos biuro korespondentas Frank Starr balandžio 2 dieną rašo, kad Sovietų Sąjungai, jei ji dabar nepradės vykdyti plačios demokratizacijos programos, per ateinančius kelis metus grėsia ekonominė, socialinė ir politinė katastrofa.

Tai yra pagrindinė 4500 žodžių ilgumo laiško tezė, kuris šiomis dienomis buvo pasiųstas Kremliaus vadams. Laišką pasirašė 3 žinomi sovietų mokslininkai, kurių tarpe randasi ir pagarsėjęs atominis fizikas, dr. Andriejus D. Zacharovas. Patikimi šaltiniai Maskvoje teigia, jog jie maną, kad šis laiškas esąs autentiškas.

Kontroliuojamos branduolinės reakcijos pionierius, 49 m. amžiaus, dr. Zacharovas už savo prieš du metus viešai paskelbtą komunizmo ir kapitalizmo kritiką, kurioje jis teigė, jog abi šios valdymosi sistemos viena su kita bando suartėti, buvo nustumtas į nereikšmingas pareigas Maskvos Branduolinės Fizikos Institute.

Antrasis laišką pasirašęs asmuo yra istorikas Roy A. Medvedevas, kurio parašyta knyga "Prieš istorijos teismą" buvo uždrausta išleisti Sovietų Sąjungoje. Trečiasis laišką pasirašė Maskvos Taikomosios Matematikos Instituto mokslininkas Valentinas Turčinas. Raginantis imtis skubios iniciatyvos kovo 19 dienos data pažymėtas laiškas buvo pasiųstas Sovietų komunistų partijos vadui Brežnevui, min. pirm. Kosyginui ir prez. Podgornui.

Laiške teigiama, kad be stiprios laipsninės demokratizacijos programos sovietų visuomenė negalės nugalėti visas ją liečiančias komplikuotas problemas ir ateityje bus priversta iškentėti jų žymiai didenį pablogėjimą. To išdavoje kraštas "palaipsniui virsias antraeile provinciale galybe." Pats laiškas yra perskirtas į dvi dalis. Pirmoje dalyje analizuojamos dabarties problemos ir antroje laiško dalyje - siūloma 14 punktų demokratizacijos programa ir svarstomos jos galimos išdavos. Laiške rašoma, kad sovietų ūkis rodo "grėsmingus netvarkos ir stagnacijos ženklus", interesų susikirtimus, nepakankamą gyventojų pajamų didėjimą, didėjančius maisto ir kasdieninio vartojimo prekių trūkumus, chroniškai liguistą žemės ūkį ir biurokratiškumo santensyvėjimą valdžios įstaigose.

Laiške teigiama, jog "tragiškai plinta alkoholizmas, pradeda atsirasti narkotikų vartojimo pavyzdžiai ir daugelyje šalies dalių kriminaliniai nusikaltimai lygiai vienodai didėja tiek suaugusių, tiek ir jaunimo tarpe".

"Antrosios pramonės revoliucijos" sąlygomis gyvenanti Sovietų Sąjunga atsilieka nuo Jungtinių Amerikos Valstybių "ne vien tik kiekybine, bet kas labiausiai apgailėtina, ir kokybine prasme." "Mes pralenkiame Ameriką iškasamos anglies kiekiu, tačiau toli atsiliekame žibalo, gamtinių dujų ir elektros energijos gamybose. Be to, esame beviltiškai atsilikę chemijos pramonėje ir begaliniai toli atsilikome elektroninių skaičiavimo mašinų technologijoje. Spraga elektroninėse skaičiavimo mašinose-kompiuteriuose yra tokia didelė, kad jos net neįmanoma išmatuoti, mes tiesiog gyvename visai kitoje epochoje".

Laiško autoriai tikina, kad sunkumai nerandami socializme, bet stalinizme, būtent, "anti-demokratinėse viešojo gyvenimo tradicijose bei normose, kurios išpildytos Stalino laikais ir kurios dar po šiai dienai niekad nebuvo pilnai likviduotos." Rašoma, kad šios problemos niekad negalės būti išspręstos vieno ar kelių valdžią į savo rankas paėmusių visąžinančių asmenų, jos reikalauja plataus informacijos ir idėjų apsikėtimo. Tačiau mūsų šalyje... teisingos informacijos apie mūsų trūkumus ir neigiamus reiškinius būna užgniaužiamos pagrindžiant, kad jomis gali pasinaudoti prieš propagandą. Pasikeitimas informacijos su užsienio šalimis yra ribotas, prisibijant subversyvos priešo ideologijos".

(Nukelta į 2 psl.)

Šalin įstatymai, kultūra, civilizacija

(Ne feljetonas)

Paulius ŽIČKUS

Atėjo laikas, kada žmonės, o ypačingai jaunoji karta, apsisprendė, kad viskas, kas yra atsiektas moksle, mene, kultūroje, medicinoje, civilizacijoje, moralėje ir šių dienų bendruomenėje, yra atgyventa ir nereikalinga. Ir reikia pripažinti, kad vyresnioji karta, gal būt pamačiusi savo klaidas, su tuo sutinka. Dar daugiau. Sakytum, dalis tos vyresniosios kartos davė toną, paskatinimą toms naujoms idėjomis. Tos idėjos atėjo iš universitetų, kolegijų, iš senatorių, kongresmanų, dvasiškų, teisėjų. Pavyzdžiui, senatorius Fulbright, pravedęs senatės Tonkin Gulf rezoliuciją, kuria suteikiama Amerikos prezidentui galia siųsti karių į Vietnamą, pamačiusi savo klaidą. Juk kokia nesamone eiti ir ginti kažin kokių neturtingų žmonių laisvę ir gyvybę. Pamatę tą klaidą, senatorius pasisuko 180 laipsnių kampu. Dabar jis įrodinėja, kad yra nesamone ginti žmones ir jų laisvę nuo vergijos ar žudymo. Kai nebuvo kultūros, civilizacijos, įstatymų, žmonės gyveno kaip laukiniai gyvuliai, urvuose ir kitokiose landynėse. O kai kurie praktikavo ir žmogienę. Tai buvo geri laikai. Kodėl tad drausti tą malonumą dabar? Senatorius Fulbright pasisakęs kongrese, kad vardan draugystės su raundonaisiais žmogėdromis, galėtume paaukoti ir Amerikos nepriklausomybę. Todėl jis visomis savo galimomis kova ir nori pakenkti Amerikai, nori karo pratęsimo ir kad daugiau amerikiečių žūtų ten. Jis įtaigoja komunistus, kad Amerika yra nevieninga ir griūva, kad Amerika turi pasitraukti iš Vietnamo, žodžiu,

dar viską, kad tik pakenkus derybomis ir bet kokiais taikais Vietnamui. Bet tą daro ne jis vienas, tokių susi pratusių ir pažangių yra daug. Jie ne tik patys griaua Amerikos pamatus o skatina jaunimą tam griovimui ir varžo tvarkos palaikytojų teises ir galią.

Atrodo, reikia tik džiaugtis, jaunimas suprato vyresniųjų norus. Pasigavęs tas geras idėjas, pradėjo griauti to atgyvento laiko įstatymus, kultūrą ir civilizaciją. Universitetų darbas jau paraližuotas, universitetai nebepajėgia suvaldyti studentų. Jau daug kur atsakyta įstojamųjų egzaminų, o kai kur nereikalingas net High School baigimas. Kai kuriuose universitetuose atsakoma nuo egzaminų ir diplomai išduodami be tų senų prietarų, kad reikia mokėti stidijuotus dalykus. Pagal kai kurių studentų reikalavimus, kai kuriuose universitetuose ir kolegijose įvedami tokie kursai, kurie neturi nieko bendro su mokslu. Šalin įstatymai, mokslo ir visokios kitos panašios nesamonės. Kas matė, kad universitetų vadovybė, kaip buvo seniau, skirtų profesorius, o jie dėstytų nustatytą programą. Tie laikai praėjo. Dabar studentai, atėję be egzaminų ir be High School baigimo, patys nori pasirinkti universiteto vadovybę, profesorius ir parinkti, kokie dalykai turi būti dėstomi. O turi būti dėstoma: kaip eiti prieš įstatymus, kaip kelti revoliuciją, gatvių kovų taktika su policija, kaip padeginėti miestus ir atskirus namus, kaip žudyti, kaip lengviau ir pigiau gauti įvairius narkotikus, klasėse mokytis meilės ir lytinių santykių atlikinėjimo, kad vėliau mylintis viešose vietose nebūtų

Mokslininkai...

(Atkelta iš 1 psl.)

Teoretinė kolektyvizacija ir praktiški kūrinių drąsiųjų pasiūlymai jau pačioje pradžioje būna draudžiami prisibijant, kad jie prisigrauz po valstybės pamatais. Čia jaučiamas aiškus nepasitikėjimas prieš kritiškus, aktyvius ir kūrybingai galvojančius asmenis".

Laiške nurodoma, kad šio tarpusavio nepasitikėjimo ir nesusipratimo tarp sovietų inteligentijos ir partijos bei vyriausybės aparato praraja yra tokia didelė, kad ji tampa savižudiška šiomis dabartinėmis pramonės visuomenės sąlygomis. "Visiškai neįmanoma nei suprasti nei patiesinti tokius absurdiškus ir kenksmingus nutarimus, kaip pačių žymiausių ir mėgiamiausių sovietų rašytojų pašalinimai iš Rašytojų Sąjungos". Laiške rašoma, kad tos problemos yra tokios rimtos ir tiek toli siekiančios, kad jos privalo būti išspręstos ir kad "nėra kito būdo", kaip jas spręsti per demokratizaciją. Teigiama, kad nutarus vykdyti tokią programą krašte, kiltų toks entuziazmas, koks Sovietų Sąjungoje buvo jaučiamas 1920 metais, kuomet buvo pradėtas skubus krašto supraminimas.

Antrojo laiško dalyje autoriai, kaip pavyzdį, siūlo pradėti 14 punktų programą, kuri privalėtų būti įvykdyta per ateinančius 4 ar 5 metus. Ją sudaro:

1. Viešas partijos ir vyriausybės išipareigojimas pradėti krašte vykdyti demokratizaciją.
2. Laipsninis visos informacijos apsiikeitimo laisvėjimas, kuris even tualiai panaikintų visas kontroles.
3. Laipsninis visų piliečių informacijos apsiikeitimo laisvėjimas su užsieniu.
4. Viešosios Nuomonės Instituto įkūrimas ir laisvas jo leidinių platinimas.
5. Amnestija visiems politiniams kaliniams ir viešas visų politinių teismų bylų eigų paskelbimas.
6. Išleidimas potvarkių, kurie užtikrintų teismų nepriklausomumą nuo vykdomosios valdžios arba vietinės valdžios įtakų bei priešiško nusistatymo.
7. Vidaus pasų sistemos ir jų kontrolės panaikinimas.
8. Prekybos organizacijų ūkinis nepriklausomumas, kurį privalėtų išdirbti atitinkami tos srities specialistai.
9. Švietimo reformų, kurios užtikrintų mokytojų laisvę ir jų pajamų padidėjimą, išleidimas.
10. Naujų spaudos įstatymų paskelbimas ir įvairių "piliečių grupių" naujų spaudos organų sukūrimas.
11. Pagerinto švietimo ir apmokymo įvedimas valdžios pareigūnams.
12. Suteikimas progos rinkimų metu balstuoti už daugiau negu vieną koki partijos parinktą kandidatą.
13. Teisių ir atsakomybės praplėtimas pagrindinei įstatymus leidžiančiai institucijai – tai Aukščiausiai Tarybai.
14. Visų teisių sugrąžinimas ir leidimas sugrąžinti ir savo gyvenamąsias vietas visoms tautinėms mažumoms, kurias pažemino ir ištrėmė Stalinas.

Laiško autoriai rašo, jog tokios demokratizacijos programos įvedimas žymiai padidintų Sovietų Sąjungos tarptautinį saugumą, padarytų komunizmą priimtinesniu kitiems, išimtų "kozerius" iš mūsų rankų, ir sustiprintų gyventojų pasitikėjimą savo vyriausybe. Šiuo metu daugelio sovietų piliečių tarpe yra jaučiamas didelis susirūpinimas kai kuriais sovietų užsienio politikos aspektais, kurie, kaip kad laiške rašoma, vis dar gali būti aiškinami apaštalavimu ir tuščiomis praeities ambicijomis.

Pavyzdžiui, laiško autoriai klausia, ar sovietų laikysena Art. Rytuose nėra per vienašališka ir ar nusistatymas Vak. Berlyno klausimu yra realus. "Ar pastangos išplėsti mūsų įtaką toli už mūsų sienų esančiose srityse Kinijos ir Sovietų Sąjungos tarpusavio pasienio santykių sunkumų bei rimtu technologinių ir ekonominių sunkumų krašte akivaizdoje yra realios?" Laiške teigiama, jog nevykdytą siūlomą demokratizacijos reformą, kraštui grėsia tolygus tolimesnis atsilikimas nuo vakarų ir "laipsninis pavirtimas į antraeilę provincialę galybę, ekonominių sunkumų didėjimas, santykių tarp partijos ir vyriausybės aparato bei inteligentijos blogėjimas, iš kairės ir dešinės prasilaizimų pavojų atsiradimas ir tautinių mažumų problemos pablogėjimas."

Laiškas baigiamas išpėjimu: "Po kelių metų jau gali būti per vėlu".

gėda, kad tuose reikaluose esi nemo kša, atsilikęs. Šalin teismai, kaip Chicagoje teisiant 7 už riausių kėlimą. Teisė, įstatymai, teisėjai ir visi tvar kos prižiūrėtojai ir palaikytojai jaunajai kartai nereikalingi. Tai užtvartos grįžimui ir urvinio žmogaus gyvenimą, tai naujos urvinės pažangos stabdžiai. Jeigu nebus netvarkos, jei gu nebus riausių, jeigu nedegs mieš tai, jeigu nevyks paleistuvystė, jeigu niekas nevarios narkotikų, ką veiks spauda, o ypatingai televizijų stotys ir jų reporteriai? Kokį džiaugsmą ir kokius gyvenimo perlus jie galės rodyti savo ekranuose? Kaip galės auklėti, informuoti, mokyti ir vesti jaunąją kartą naujos pažangos keliu? Be to, ir viceprezidentas Agnevi liks be darbo, neturėdamas ką kritikuoti. Tegyvuoją jaunoji karta ir jos vedama atžangos revoliucija.

Ir vis delto Amerika šioje srityje dar yra atsilikusi ir nespėja eiti kartu su gyvenimu. Jaunimas priverstas ieškoti pažangesnių kraštų. Jis vyksta tam apmokymui į Kubą, kur didysis naujos pažangos kūrėjas Fidel Castro savo kraštą baigia išlaisvinti nuo tų nereikalingų dalykų, kaip maistas, aprangos, ramaus miego ir vilties ir bet kokių baimės ir rūpesčių gyvenimą. Virš poros šimtų abiejų lyčių Amerikos jaunuolių jau grįžo iš tos mokyklos, o daugiau nei keturi šimtai naujų išvyko. Kai jų pakankamas skaičius praeis apmokymą Kuboj ir sugrįš, tada nebereikės siųsti mokyti į Kubą, o apmokytieji čia pat vietoje bus mokytojais, instruktoriais ir vadais išlaisvinimui iš žmogiško ir kultūringo gyvenimo. Iki dabar trūksta instruktorių, kurie apmokytų kaip reikia paruošti Molotovo kokteliu, kaip greičiau padegti didesnių miestų kvartalus, kaip plėsti krautaves, kaip vesti kovą su policija. Apmokinant daugiau panašių šios srities specialistų, revoliucijos darbas ir sunaikinimą atgyventos sistemos, kultūros ir paties žmogaus palengvės.

Tiesa, pačioje Amerikoje stengiamasi daryti to mokslo pažangą. Bostono kolegijoj juodieji studentai reikalauja, kad 40 procentų stipendijų lėšų būtų atiduota jų tiesioginei dispozicijai, jie reikalauja, kad kolegija nupirktų jiems du naujus liuksusius automobilius, kurie, reikia manyti, būtų naudojami ginklų ir kitokios revoliucinės medžiagos pristatymui ar pervežimui ir skubiai reikalingas vietas. Concord, Mass., mokyklų komitetas ir miesto galvos pakvietė tris mokinius iš High School, kad jie parinktų mokyklų superintendantą. Dabar saulėtomis dienomis tie trys studentai vaikšto po viešuosius parkus ir apklausinėja ant suoliukų snaudžiančius ar miegančius barzdotus ir kudlotus žmogūnus, ar jie nesutiktų užimti tos superintendanto vietos. Dirbti jam nereikėsia, nes jie nenori mokytis. Harvardo universitetas paskyrė socialinės psichologijos asistentui profesorius Zick Rubin, 25 metų amžiaus, už romantinės meilės studijas \$ 1000 premiją. Manome, kad tai yra nesamone. Reikia skirti premijas už aktyvią seksualinę meilę.

Taigi, šalin visi įstatymai, kultūra ir civilizacija su visokiomis moralėmis iš mokyklų, šeimų ir viso viešojo gyvenimo. Tegyvuoją padugnės ir jų vadai bei visi nužmoginti ar nusižmoninę žmonės, kurie veda naujos revoliucijos keliu.

TRUMPA POLITINĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

KAMBODIJA PAVOJUJE

Kambodijos pašalintas "tautos vadas" princas Norodom Sihanouk 20 metų veidmainiavo neutralumu. Jis šokinėjo per tvorą ir komunistų, tai ir demokratijos pusę. Savo ir tautos vardu skelbė pasauliui, kad Kambodijos teritorijoje neturi prieglobščio komunistų pajėgos, jokių karinių dalių nėra ir komunistai nepažeidžia jų teritorijos. Jo teritoriją pažeidžia tik Amerika ir P. Vietnamas. Naivūs Amerikos politikai, kaip sen. Fulbrightas ir jo politikos šalininkai Sihanouk melui tikėjo. Tačiau, kaip studentai ir gyventojai sukėlė demonstracijas, sudaužė Hanojaus ir Vietkongo atstovybes, Sihanouk prisipažino, kad Kambodijos teritorijoje yra stambūs kariuomenės daliniai ir jis jau reikalauja jų ištraukimo. Neutralumo veidmainystės numetė kaukę. Tauta atsuko melagiui nugarą ir parlamentas "tautos vadą" legaliai nutarė pašalinti. Naujoji gen. Lon Nol vyriausybė ir tautos vadas Cheng Herg pareikalavo komunistus savo karius iš Kambodijos teritorijos išvesti. Paėgino kovos keliu išvaryti. Bet komunistai nesirengia kraštą apleisti.



Kongresmano Donald E. LUKENS atsilankymo metu, š. m. kovo 20 d., Lietuvių Konservatorių Klube. Iš kairės į dešinę: Česlovas SATKAUS KAS, Donald E. LUKENS ir Julius SMETONA.

Nuotrauka V. Pliodzinskio

KONGRESMANAS LUKENS PAS KONSERVATORIUS

Julius SMETONA

Kongresmanas Donald E. LUKENS yra palyginamai jaunas žmogus – jis dar nėra sulaukęs 40 metų amžiaus, o jo vardas jau žinomas visoje Amerikoje. Žinoma, tai ne Didžiosios Britanijos Pitt'as Jaunesnysis, kuris vos 23 metų amžiaus jau buvo Didžiosios Britanijos ministru pirmininku. Tačiau Lukens atveju yra įsidėmėtina tai, kad prieš penkerius metus nei jo šeima, nei jis pats beveik niekam nebuvo žinomi, o šandien šis jaunas žmogus jau yra kandidatas į Ohio gubernatorių. Tai prastam "kaimo berneliui" (šitaip neoficialiai vadinamas kongresmanas Lukens) yra didelis pasisekimas. Tačiau svarbiausia gal yra tai, kad jaunas Lukens amžius ir dar jaunesnė jo išvaizda niekam nekrenta į akis: jis atrodo tinkamas savo užimamai kongresmano ir siekiamai gubernatoriaus vietai.

Jo atsilankymas Lietuvių Konservatorių Klube kovo 20 dieną, 1970 sutapo su klubo penkerių metų gyvavimo sukaktimi. Per tuos penkerius metus Konservatorių Klubas išvarė plačią darbo vagą tiek lietuvių, tiek amerikiečių tarpe. Jokia kita organizacija nėra taip gyvai reagu-

gavusi į svarbesnius lietuvių ir amerikiečių gyvenimo įvykius, kaip Konservatorių Klubas. Paskutinių metų bėgyje klubo pareiškima vadinamu Vietnamo žudynių klausimų pakartojo didžioji Amerikos spauda, o lietuvių tarpe garsiai nuaidėjo klubo reagavimas į iš Lietuvos atsiųstą kunigo Lidžio pastangas įsisprauti ir į Amerikos lietuvių gyvenimą. Kiek anksčiau, Konservatorių Klubas pasireiškė kaip vienas aktyviausių Dr. Savojo knygos "Kova su Dievu Lietuvoje" platintoju.

Po oficialios klubo programos, kurioje kongresmanas Lukens išdėstė savo nuosavą nusistatymą įvairiais vidaus ir užsienio klausimais, įvyko priėmimas Dr. ir ponios Černekių namuose, kuriame, greta kongresmano Lukens, dalyvavo apie 50 amerikiečių ir lietuvių veikėjų. Čia kongresmanas Lukens toliau dėstė savo mintis apie visiškos pergaltės būtinumą VI etname, apie vadinamo ginklų kontrolės neprasmingumą ir reikalą nenusmerkėti jaunuo menės en bloc už riausių kėlimą, dėl kurių yra atsakingi svetimos valstybės bedirbą specialistai-riaušininkai, kurių dauguma nėra ne studentai, ne jaunuoliai.

Lukenso viešnagė Clevelande buvo idomus įvykis lietuvių gyvenime. Ne tiek tuo, kad žinomas amerikiečių veikėjas priėmė palyginamai mažos organizacijos kvietimą ir jos ap linkoje išbuvo apie 3 ½ valandos, bet ir tuo, kad publika buvo pasidalinusi maždaug pusiau, amerikiečiai skaičiumi nežymiai viršydami lietuvius. Palyginamai didelis amerikiečių nus šimtis dalyvauja ir kituose klubo susirinkimuose, kurie įvyksta vieną kartą į mėnesį-kiekvieną trečiąją penktadienį. Visi klubo susirinkimai vyksta modernioje Union Savings & Loan Association salėje – 5106 Wilson Mills Road, kurios naudotojų tarpe Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas yra vienintelė ne grynai amerikinė organizacija.

vadą ir jo pavaduotoją. Partijos vadu išrinktas prof. In Tam ir pavaduotoju-generaliniu sekretoriumi prof. Trinh Hoanh. Išrinktas ir tos partijos Centro biuras, kurį sudaro 15 narių. Jie išrinkti iš parlamento narių ir gen. Nol kabineto ministrų. Valstybės galva Cheng Heng ir vyriausybės min. pirm. gen. Lon Nol pakvietė sostinėje, Phnom Penh, Š. Vietnamo ir Vietkongo diplomatus konferencijai-pasitarimams ištraukti Hanojaus ir Vietkongo karinius dalinius iš Kambodijos teritorijos. Komunistų diplomatai atsisakė dalyvauti, pareikalavo, kad būtų apsaugotos jų ambasados nuo imperialistinių demonstracijų ir būtų atlyginti per ankstesnes demonstracijas padaryti nuostoliai. Apie kariuomenės atitraukimą nieko nesakė lyg Kambodijos teritorija būtų jų. Sihanouk suorganizuota partija Sangkum vardu vadinama yra tikrumoje" Liaudies socialistų partija, kurios 91 atstovai buvo išrinktas ir Kambodijos parlamentą. Kambodijos parlamentą, pagal krašto konstituciją, ir sudaro 91 tautos rinktas atstovas.



LAISVOJI LIETUVA

2618 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILLINOIS, 60629
Tel. 476 - 3371
839 - 5531

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published by-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Redaguoja Redakcinė Kolegija: K. Dirkis, St. Jakubickas, J. Juodis, Dr. V. Misiulis, J. Miškinis, K. Oželis, A. Rimas, Dr. K. Sruoga, K. Tautkus, J. Virbalis ir P. Žičkus.

Igalijotas leidėjas ir Kol. P-kas V. Šimkus

Įvairių autorių straipsniai skelbiami Laisvoje Lietuvoje nevisada reiš-
kia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugojami.
Grazinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trun-
pina ir juos taiso savo nuožiūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p. p. Ketvirtadieniais nuo 10
val. ryto iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. p. p.

Prenumerata metams 6 dol. Atskiras numeris 20 ct.
Subscription per year 6 dol. 20 c. per copy

LIETUVYBĖ IR MES

Jonas MIŠKINIS

Daug sielojamėsi, daug kalbame ir rašome dėl lietuviybės reikšmės ir jos išlaikymo išeičioje. Tačiau tos kalbos bei rašymai mažai ką tepada. Lietuviybės vežimas pamažu slenka į pakalnę vis žemyn ir žemyn... O kad taip yra liūdią gyvie-
ji faktai. Vadinasi, daugelis mūsų tautiečių, gyvenančių JAV ir kitur, nutausta arba kitaip tariant asimilio-
liuojasi. Kai kas šį reiškinį pateisi-
na ir bando aiškinti taip:

Girdi, tautos asimiliacija vyksta laisva valia ir natūraliai. Nėra pa-
saulyje tautos, kuri daugiau ar ma-
žiau nebūtų pasisavinusi svetimos
tautos elementų.

Tačiau istorija žino ir tokių fak-
tų, kur tautinė mažuma, išstisus šimt
mečius gyvendama svetimoje įtako-
je, išlaikė nepaliestus papročius ir
kalbą, nors jie buvo visai skirtingi
nuo vietinių gyventojų.

KOKIOMIS APLINKYBĖMIS GALI MA IŠLAIKYTI LIETUVYBĖ

Šį reikalą nagrinėjant kyla du pa-
grindiniai klausimai, būtent: 1. Ko-
kiomis aplinkybėmis mažumoms nu-
tautėjimas yra neišvengiamas, 2. Ko-
kiomis aplinkybėmis mažuma gali
išlaikyti savo tautybę?

Žinoma, ir į šiuos klausimus ga-
li būti įvairių atsakymų bei motyvų.
Tačiau suglaustai galima atsakyti
taip: juo skaitlingesnė mažuma, juo
mažesnės daugumos pritraukiamoji
jėga, ir juo mažesnė mažuma, juo
greičiau įvyksta jos nutautėjimas.
Pavyzdžiui, jei lietuvis apsigyvena
tokiame mieste, kur jis daugiau ne-
besusitinka su savo tautiečiais, jo
nutautėjimas nebeįsivengiamas.

Visai kitokia padėtis, kai lietuviai
svetus apsigyvena didesniais būriais:
kad ir svetimos tautybės ar mišrai
apgyvendintuose miestuose. Vienok
jie čia kasdien susitikdami turi pro-
gos gimtąja kalba pasikalbėti ne tik

namuose, gatvėse, darbovietėse, sa-
vo bažnyčiose, lietuviškose organi-
zacijose ir šiaip įvairiuose kultūri-
niuose minėjimuose. O tokių apgy-
vendintų lietuvių salų ir salelių
JAV ir Kanadoje yra gana daug. To-
dėl žmonai pirmą kartą lietuviai atei-
viai įkūrė lietuviškas kolonijas, ryž-
tingai suorganizavo parapijas, stei-
gė lietuviškas draugijas, klubus, kul-
tūrinius ratelius ir kūrė vien tik
lietuviškas šeimas. Anot senesniųjų
pasakymo, buvo negarbinga vesti
žmoną kitatautę arba merginai te-
kėti už svetimtaučio. Tačiau šiandie
to pasigendama, ypač jaunesniojo kar-
to.

FAKTAI IŠ LAIŠKŲ

Kartą savo pažįstamam bičiuliui
laiške pažymėjau, jog daug lietuvių
gyvenančių svetur nesidomi lietuvi-
ybės reikalu ir kai kurie tolinasi nuo
lietuviško kultūrinio gyvenimo. Tai
jis parašė man štai ką:

"Mielas, nesijaudink dėl lietuvi-
ybės. Mes kai prieš 40 metų atvyko-
me į Ameriką, nemokėjome nei čio-
nykštės kalbos nei rašto. Todėl ster-
gdavomės išsikurti tik tose vietovė-
se, kur jau gyveno saujelė lietuvių.
Prie jų glaudėmės, o jie mums pa-
dėjo surasti darbo. Vėliau kūrėme
tik lietuviškas šeimas. Nejaugi ga-
lėjai tuomet vesti kitatautę arba
tekėti už svetimtaučio nemokėda-
mas jų kalbos. Sulaukėme vaikų,
džiaugėmės jais. O kai jie paaugo
ir ėmė lankyti mokyklas, greit pra-
moko vietinę kalbą ir su tėvais na-
mie pradėjo kalbėti angliškai. Jie
kurdami šeimas nepasėkė mus, t.
y. daugelis vedė ne lietuvaites, bet
svetimtautes. Pirmiausiai tokie ir
nutautėjo. Be to, turui pridurti, kad
ir naujieji ateiviai dar greičiau nu-
tautės negu senieji. Mūsų miestas
nedidelis, tai ir naujųjų ateivių ap-
sigyveno tik keletas šeimų. Jų vai-
kai lanko vietines mokyklas. Eida-
mas darban dažnai sutinku juos ir

užkalbinu juos lietuviškai, bet jie
atsako man tik į klausimus angliš-
kai."

Kitas pažįstamas rašo: "Su šird-
gėla turiu konstatuoti faktą, kad mū-
sų kolonijoje daug yra gražiai augan-
čio ir bręstančio jaunimo, tik skau-
du, kad nemažai jų tolsta nuo tėvų
gimtosios kalbos ir papročių. Yra
ir naujų ateivių sukūrusių šeimas
su svetimtaučiais (tėms). Net ir to-
kių tėvų vaikai nuėjo svetimais ke-
liais, kurie Lietuvoje gyvendami tu-
rėjo aukštą vietą ir laikė save di-
deliais patrijotais."

S P A U D A

Vien tik JAV leidžiama per 40
lietuviškų laikraščių bei žurnalų. Pa-
lyginus su čionykščiu uždarbiu laik-
raščiai yra pigūs ir kiekvienam pri-
einami. Bet beveik visos redakcijos
nusiskundžia mažu prenumeratorių
skaičiumi. Daugelis susipratusių lie-
tuvų mirė, kitos paseno, o jaunes-
nioji karta nemoka lietuviškai ska-
tyti, tai tokiems ir lietuviška spau-
da nemėli. Tačiau daug yra ir nau-
jų ateivių, kurie dar moka lietuviš-
kai skaityti, bet lietuviškų laikraš-
čių neprenumeruoja ir visai jais ne-
sidomi. Tai ko galime laukti iš to-
kių tėvų vaikų? Jie ne tik neskaitys
lietuviškų laikraščių bei knygų, bet
ir gimtąją užmiršo.

ŠEIMA IR MOKYKLA

Šeima-lietuviybės išlaikymo tvir-
tovė. Susipratę tėvai savo vai-
kams įkvėpia meilę gimtajai kalbai,
papročiams, išskiepia savo vaikams
pasiryžimo ir tėvynės meilės jaus-
mus. Po to ateina pagalba mokykla.
O tokia mokykla lietuvių vaikams
yra parapijinė. Vadinasi, jei lietuvi-
savo kolonijoje turi lietuvišką para-
piją, lietuvių kunigus, tai iš lietuvi-
ybės taško žiūrint turėtų būti ir para-
pijinė mokykla lietuviška ar bent su
privalomų lietuvištosios dalykų dė-
tymu. Kur mokymas ir auklėjimas
turėtų eiti iš vieno ir lygiomis. Lie-
tuviukams reikėtų nuolat aiškinti
lietuvių ir Lietuvos kilnius idealus.
Jis turi būti lydimas religijos, tie-
sos grožio su visomis mūsų tautos
medžiaginėmis ir dvasinėmis gery-
bėmis. Mūsų gimtoji kalba, Lietuvos
istorija, savo krašto gilus pažinimas
-tai pagrindiniai dalykai. Bet tai ne-
reikšia, kad kitų tautų kultūra, kitų
tautų dvasinis lobis, paliktų vaikams
svetima ir neįmanoma. Taip neturi
būti. Priešingai, mokiniai privalo sa-
vintis ir gerai išmokyti valstybinę
kalbą ir išsimačinti jos kultūrą, is-
toriją, kas šimtais ar tūkstančiais
metų pelnytą.



Stasys M O T U Z A S, šių laikų
dievdirbis. Vokiečių spauda apie
jį yra daug rašiusi, o savo dirbi-
niais yra gražiai reprezentavęs
lietuvių liaudies meną.

Tokio dydžio kryžių Stasys Motu-
zas padovanojo Vasario 16 gimna-
zijai, Šv. Jadvygos vardo prieglau-
dai ir Laisvajai Lietuvai.

L. Tulabos tragišką pareiškimą, tek-
tą prašyti ir reikalauti vysk. A. Dek-
nio, kad šis paskirtų jo naują šv.
Kazimiero kolegijos rektorių. Prel.
L. Tulaba nepajėgia lietuvių intere-
sams atstovauti. Ir jo atsilankymas
Chicagoje ateityje nebus pageidau-
jamas.

Dr. Kazys Bobelis, kalbėdamas
Jaunimo Centre, apie lietuviškų pa-
rapijų uždavinį, lietuviškumo pa-
vyzdžiui nurodė šv. Antano parapiją,
Cicerijoje. Tai buvo pasakyta tikra
tiesa. Čia didžios savaitės pagrindi-
nės liturginės apeigos buvo atlikto-
s tik lietuviškai. Tai priklauso nuo
širdi pagarba anos parapijos klebo-
nui, kun. Jonui Stankevičiui ir jo
pirmam asistentui kun. Jonui Vy-
šniauskui, abu Chicagoje yra gimę ir
auge, mokslus ėję.

Šv. Kryžiaus parapijoje, kur kle-
bonu yra kun. E. Abromaitis, šven-
čių metu tikintieji gėrėjosi parapi-
jos choro gražiu lietuvišku giedojimu.
Ten net mokyklos vaikai, dau-
giausiai sudaro meksikoniukai, lietu-
viškai gieda. Tik kai kas nustebo,
kad pats klebonas Prisikėlimo Mi-
šias laikė lotyniškai, kodėl ne lie-
tuviškai?



A. A. Stepas K A I R Y S, Kanados Lietuvių Bendruomenės vicepirmi-
ninkas, buvęs skautų brolijos vyriausias skautininkas ir "Skautų Aido"
redaktorius, tautinių instrumentų ansamblio vadovas, buvęs Vytauto
Didžiojo universiteto Kaune dėstytojas ir farmacijos katedros vedėjas,
Pabaltijo un-te V. Vokietijoje ekstraordinarinis profesorius.

A. + A. PROF. ST. KAIRIUI mirus,

Jo mylimai žmonai našlei Irenai KAIRIENEI-VAIČIŪNAITEI, dukrai
ir sūnui, didžioje skausmo valandose giliai užjaučiu.

Vincas M I S I U L I S

Nostalgiškos dainos ir žudomi broliai

Lietuviškoje spaudoje dažnai mi-
nimas žodis "bendradarbiavimas" pa-
sidarė gana opus. Buvo gvildenamos
ir net nustatomos bendradarbiavi-
mo, su okupuota Lietuva, ribos. Vis-
tik, pavieniai asmenys jau yra pa-
gauti ant okupanto meškėrės, nors
didžioji lietuvių visuomenė ir orga-
nizacijos tvirtai būdi ir mato bend-
radarbiavimo vienašališkumą ir ap-
gaulę.

Š. m. kovo 15 d. "Tėviškės Žibu-
riai" patalpino A. L. straipsnį "Šau-
domi lietuviai kaliniai." Jame yra
minima ukrainiečių politinių kalinių
dokumentinė knyga "Revolutionery"
Voices" (Miunchenas 1969). Pasiro-
do, jog ukrainietis istorikas Valen-
tinus Morozas, kuris yra kalinamas,
savo rašte Ukrainos respublikos
aukščiausiąjai tarybai, mini apie
šaudomus politinius kalinius. Šiuo
atveju jis rašo apie 3 lietuvius, ku-
rie bandė pabėgti iš kalinių stovyk-
los. Lietuviai: LORENTAS ir JUR-
ŠA mirė, o Algirdas PETRUSEVI-
ČIUS išlikęs gyvas, 1966 m. papasa-
kojo V. Morozui apie šias žudynes,
jiems susitikus Mordvijos politinių
kalinių stovykloje Nr. 12.

Tame pačiame "T. Ž." straipsny-
je rašoma ir apie kitą atsitikimą,
kurį nurašysiu ištisai: "Eesti Pae-
valeyh", Švedijos estų dienraštis, š.
m. II. 9 (nr. 32) laidoje, išspausdino
platų straipsnį apie trijų lietuvių po-
litinių kalinių mėginimą pabėgti iš
kalinimo vietos Rusijoje. Straipsnis
remiasi ruso Anatolijaus Marčenko
aprašymu. Pats autorius-politi-
nis kalinys Vladimiro kalėjime suti-
ko išlikusį gyvą invalidą Ričardą K.

viškai gieda. Tik kai kas nustebo,
kad pats klebonas Prisikėlimo Mi-
šias laikė lotyniškai, kodėl ne lie-
tuviškai?

Mūsų trijose pagrindinėse lietu-
viškose parapijose -Gimimo Mer-
gelės Marijos - Yerkės, Nekalto
Prasidėjimo - Paurazas ir Švento
Kryžiaus - Gilbert, nemoka lietu-
viškai, nors visi trys yra lietuvių
tėvų vaikai, nedaro jokių pastangų
išmokyti. Tose trijose lietuvių para-
pijose parapijiečiai nusiskundžia,
kad pas minėtus negali prieiti lietu-
viškai išpažinties, su jais parapijos
raštinėje lietuviškai susikalbėti.
Lietuvių kunigų Chicagoje nėra trū-
kumo, jei anie taip lietuviškumo ne-
kenčia, ar negeriau jiems būtų dirb-
ti pas airius. Jei jie patys nesusipra-
nta, laikas būtų tokius reikalavimus
kard. J. Cody pastatyti.

A. DAGE LIS

(Nukelta į 4 psl.)

Naikinamas lietuviškumas savose parapijose

Laisvosios Lietuvos redakciją pa-
siekia liūdno žinios. Lietuvių kal-
ba, mūsų tautiniai religiniai papro-
čiai, yra sąmoningai šalinami iš sa-
vų Dievo namų. Tai daro ne airiai,
kurie valdo Katalikų Bažnyčią. Liū-
dną, tragiškai skaudų vaidmenį atlie-
ka lietuviai kunigai, čia gimę ir au-
gę. Tokio nusikundimo ryškus pa-
vyzdys yra Marquette Parko, Mer-
gelės Marijos Gimimo parapija. Jos
klebonas prelatas Viktoras Černiaus-
kas, parapijos biuletenyje prieš Ve-
lykas paskelbė, kad Didžiosios Savai-
tės penktad. ir šeštad. bus tik anglų
kalba. Per lietuviškas radijo valan-
dėles ši nelaukta žinia buvo visiems
paskelbta. Daug kas iš pradžių lyg
nenorėjo tikėti - argi gali būti? Juk
ten daugiausia lietuvių gyvena, di-
džiausia lietuvių parapija net viso-
je Amerikoje. Ta bažnyčia yra lie-
tuvių aukomis statyta -lietuvių ar-
chitekto meniškas kūrinys, lietuviai
dailininkai ir skulptoriai ją išpuošė.
Jos statytojas, garbingos atminties,
prel. Jurgis Paškauskas ir miręs
grabe apsisverstų, jei tokią liūdną ži-
nią nugirstų. Kas ten dedasi su anos
parapijos kunigais, galvoja eilinis
tikintysis, vienas skandalas neužsi-
baigia, kitas prasideda. Prelatas V.
Černiauskas pirmas užkūrė kazi-
mierinių kapų gaisrą. Jo pirmas
asistentas kun. Jonas Kuzinskas iš-

provokavo panaikinimą pirmos lie-
tuviškos komunijos, reikalaujamas,
kad ir kiti lietuviai klebonai pana-
šiai darytų. Kai kas ir tai su rimtu
pagrindu galvoja, kad aną parapiją
ne Černiaus, o Kuzinskas valdo,
jei šio ten asistentu nebūtų, parapi-
joje viešpatautų ramybė. Trečias
vikaras Yerkės, nors yra lietuvių
tėvų sūnus ir keli metai lietuviškai
sioje parapijoje dirba, o vienok lie-
tuviškai nemoka ir nekenčia visą
tai, kas yra lietuviška. Prelatas La-
das Tulaba, švento Kazimiero kole-
gijos rektorių Romoje, pereitais
metais lankėsi Amerikoje, Chicagoje
buvo prelatas V. Černiausko sve-
čiu. Matyti buvo gerokai pavaišintas
bei riebiomis Mišių stipendijomis
apdovanotas, iš Romos paskelbė s-
prendimą -lietuvių priešai Chicago-
je drumsčia vandenį. Užteko jam pa-
gyventi kelių dienų mūsų mieste, iš
vienintelio šaltinio viską sužinoti
ir geriausius lietuvių pasmerkti.
Jis amžiname mieste gyvendamas
galėtų saviems padėti, kaip kad prel.
V. Mincevičius yra ne kartą padaręs
o dabar tik kenkia. Įdomu, ką apie
tai galvoja prel. Mykolas Krupavi-
čius, jo buvęs mokytojas, taurus pa-
trijotas. Ar ir šis lietuvių kenkia,
kai viešai pritaria teisingiems ka-
pų savininkų reikalavimams? Kai
kas kelia mintį, kad po tokių prel.

Svarstymai ir nuomonės

KAD IR SAVŲJŲ SUPRASTI NEBEGALIM

Jei po amžių kada skaudūs pančiai nukris
Ir vaikams užtekės nusiblaivęs dangus,
Mūsų kovos ir kančios, be ryto naktis,
Ar jiems besuprantamos bus?

Maironis

Šių dienų jaunimo elgesys mums, augesniems, nelabai suprantamas, o kai kurie jų pokštai sukelia mūsų pasipiktinimą. Tačiau taip neturėtų būti, nes taip vadinamas "generatorių gap" nėra naujas dalykas. Visai natūralu, kad kiekvienoje kartoje nuomonių skirtumai tarp vaikų ir tėvų arba vyresniųjų reiškiasi įvairiais laipsniais. Norint kad vyresnieji su prastu jaunimą ir atvirkščiai, reikia daug kantrybės, atlaidumo bei supratimo aiškinant neįmanomą ir skirtingas dviejų generacijų pažiūrą.

Š. m. vasario mėn. numeryje "Laiškai Lietuviams" po viršminėto Maironio "motto", išsamiai ir nuodugniai aiškinama jaunimui kas jam nelabai suprantama. Pavyzdžiui, kai minėjimuose užgiedamas Tautos himnas arba Marija Marija "ne vienam vyresniosios kartos lietuviui per veidą ašara nurieda. ... Žiūrėk koks buvęs pulkininkas ar generolas pravrisksta, lyg motiną laidodamas. "Redaktorius aiškinimai patiekia labai vykusiai, itikinančiai. O vis dėlto kyla klausimas—kažin ar jaunimas su supras? Jaunimas, nors gyvenime nepatyręs, paprastai esti pilnas entuziazmo bei idealizmo ir tiesos, bet neapkenčias hipokritų—veidmainių. Akyliai stebėdamas vyresniųjų veiksmus ir lyginamas juos su gautais bei girdėtais pamokymais, jaunimas nenorom priima išvados, kad vyresniųjų elgesys dažnai prilijsta biuriui, įžulam dviveidiškumui, kuriam pritariu dar nesiryzta. Pasižiūrėkime nors tik į kelis mūsų elgesio pavyzdžius ir pasakysime sau, ar čia nėra veidmainavimo?

Kaip suderinti, kuomet minėjimuose patriotines kalbas drožiantieji kai kurie mūsų veikėjai, vos tik progai pasitaikius, pamiršta savo patriotizmą, mielai priima tėvynės okupanto siūstusius "ambasadorius" ir su jais šiltai bendrauja ...

Kaip pateisinti talentingus muzikus, solistus, kul tūrininkus, kurie savo vardą "igijo" bei išgarsino gyvendami lietuvių tremtinių tarpe, kur tėvynės meile besisielojančių tautiečių rengtose minėjimuose turėjo progos šimtais kartų pasirodyti kaip "saviškiai", vos tik iš okupuoto krašto atvykus kokiame nors menininkui, skuba jam taktininkauti su savo paslauga bei komplimentais kad ir okupantui įtikus ...

Suprantama kad dvasiškai, mokinami mūsų mylėti net savo priešus, negali elgtis priešingai savo mokslui. Tas nestebėtina kodėl Edvardas Kaniava, kai pakeliui į Jungtinių Tautų Organizaciją New York'e ir kitus Amerikos miestus, sustojęs Čikagoje, prieš koncertą buvo vežiojamas po Jaunimo Centrą kaip pagarbūs svečias. Tačiau visai nesuprantama kad tas pats dvasiškis, kuris parodė tokį nuoširdumą Kaniavai, nė nepastebėjo ir rankos nepaspandė lais



Poetas Vladas ŠLAITAS -

vajam lietuviui rašytojui—poetui, atvykusiam iš užsienio, kuris kaip tik tuo pačiu metu lankėsi Jaunimo Centre ten išbūdamas daugiau valandos laiko ...

Kaip suprasti tokį "double-agent" vaidinimą, kuomet dar Nepriklausomybės laikų, taigi ir nebe pirmosios jaunystės Lietuvos dukra, aktyviai dalyvaudama tautiniai susipratusių lietuvių tremtinių veikime, prijaučianti Santarai—Šviesai, tinkanti ir prie Neo—Lituanų, telpanti net į "Laiškai Lietuviams" redakciją, tačiau tuo pačiu laiku yra viena iš tų mūsų laisvės troškimo slopintojų, kurie per "Akiračius" smerkia ir VLIKą ir ALTą, veik visą laisvąją lietuvių spaudą, žodžiu—peikia visą kas lietuviui tremtiniui natūralu tei sėtoje kovoje prie savo krašto užgrobką. Tame žurnale sąmoningi lietuvių lyginami su lavonais ir šunimis gi okupanto darbai pavaizduojami pagarbiai, su pasigerėjimu ...

Tikėti nesinori, kuomet spaudoje užtinkame pasisakymus iš kurių atrodo, kad net partizaninių kovų knygų autorių, rodos, patys pasirodę už tėvynės galvas guldę, pradeda šaipytis iš tų pačių partizanų idėjos draugų—ginklo brolių šaulių, jų uniformos ir ženklų. O taip darant, kažin ar didinamas jų kovos ryžtas, kuris taip garbinamas partizanų kovose su priešu. Man rodos, kad ir netiesioginiai, tokiu pajuokimu mažinamos ir kitų laisvę trokštančiųjų tautiečių intencijos, kurie viešai jau vengs pasireikšti, nes niekam nemalonu būti pasieptam ...

Ar nepradeda sukelti kai kurių abejonių ir tie ponai, kurie per Lietuvio Fondą nenuilstamai ir iki ikyrumo apeliudami ir lietuvių tautinę sąmonę stengiasi visom išgalėm surinkti milijoną dolerių iš gyvųjų ir mirusiųjų tautiečių lietuvių reikalams, vos tik vienam jaunam, abejotinių politinių įsitikinimų profesoriui pasiūlus, paskyrė didoką sumą iš to paties Liet. Fondo, bolševikinės statistikos leidimui, nebodami aukotojų protesto ...

Koks pavyzdys mūsų jaunimui, kuomet net patys jaunimo auklėtojai

kai kurie skautų vadovai, pradeda jaunimui įtaigoti, kad Nepriklausomybės šventės minėjimai su kalbomis bei rinkliavomis yra tik bereikalingas "nuisance", kuris geriausia būtų paliktas minėti tik šeimos narių tarpe ... sakykite, jeigu žinote, kaip gali jaunimas patikėti mūsų pamokslams, mūsų žodžiams, kad labai dažnai

JAU IR MES PATYS SAVŲJŲ SUPRASTI NEBEGALIM.

Stebėtojas

NOSTALGIŠKOS...

(Atkelta iš 3 psl.)

mokyklas, apsirengę, jų atstovai net sėdi Jungtinėje Tautose—New York'e Progresas, daugiau ar mažiau, vyksta visur. Vienas lietuvių kilmės studentas yra išsireiškęs, jog lietuvių yra kopūstinė kultūra. Tikėkimės, jog tas žmogus daugiau pasimokęs, prarėgęs ir pakeis savo nuomonę, bet mūsų "kopūstžmogiai", kurie lankosi okup. Lietuvoje ir nemato daugiau nieko, kaip lėkštėkopūstų, niekuomet neprarėgęs. Turime būti dėkingi ukrainiečiams, arba net blaiviai galvojančiam rusui, kurie suprantą, jog vien pilvui gyventi yra gyvulio egzistencija.

Partizanų, okupuotoje Lietuvoje, niekas nepajėgs išnaikinti. Praeityje juos nužudydavo ir palikdavo miestelių prekyvietėse, šiandieną jų lavonus palieka koncentracijų stovyklų aikštėse. Kada noreikos, kaniavos ir kiti "atstovai", nostalgikai dainuos "Kur bakižė samanuota ...", tegu klausytojai prisimena lietuvių tėvus, kurie užaugino tose bakižėse sūnus—didvyrius, kurie ir po 25 metų okupacijos, aukoją savo gyvybes, kovodami su okupantu. Kada "kopūstžmogiai" kels taures su Judu—Justu Paleckiu, tegu jie paklausia jo, kėk jis yra išsiuntęs, tą dieną, lietuvių į Rusiją, lėtai mirčiai, ar sušaudymui. Argi ateis laikas, kad mokytojams kreivėnams prabilis sąžinė ir jie parašys protos to laiškus į Vilnių ir į Maskvą pasmerkdamie okupanto ir jų klapčiukų kruvinus darbus? Nejaugi kaniavos, noreikos, lauri nčiukai, kreivėnai ir kiti, baigs savo amžių vadovaudami si posakius: "Mauras savo atliko—mauras gali eiti."

Vyt. S.

Ar teisingas žydų kelias?

Nuo vergijos iki kariško triumfo ir materialinių viršūnių—kalnų aukso žydai priėjo per 2000 metų. Daug ko galima gerą ir blogą iš žydų pasimokyti.

Per du tūkstančių metų pasaulis surištas su žydais, Kristus iš žydų, šventas raštas, senas testamentas, iš žydų. Visuose karuose mažiau ar daugiau yra įpinti žydai.

Socializmą—komunizmą suformavo žydėlis Karolis Marksas. SSSR bolševizmą įgyvendinti padėjo žydėliai, pradedant Trockiu, baigiant Litvinovu ir tūkstančiais kitų. Leninui—Stalinui per 1917 m. revoliuciją ir vėliau ištikimiausi NKVD bendradarbiai buvo žydėliai. Jiems pavyko Rusijoje susėsti ir geriausias vietas ir didžiausią % vaikų išmokinti. Buvo laikotarpis, kad rusas už ištartą žodį "žydas" buvo sodinamas kalėjimui.

Deja, greitai, palyginant, ne tik rusų tautai, bet ir pačiam Stalinui žydai nusibodo. Nuo Trockio pabėgimo žydų jėga bleso ir bleso, ypač tai išryškėjo po 1939—1945 karo. Daug žydų SSSR buvo iššaudyti, į K. Z. išsiųsta, net ir Molotovo žmona į Sibirą 5 m. pateko už "ryšius su zionistais".

Dabar dauguma Kremliaus žmonių ir rusų tauta nekenčia žydų (nors Brežnevo žmona yra žydė).

Dabartiniai Kremliaus vadovai paskelbė žydams sunkų karą sunaikinimui, užkinkydami arabus, duodami ginklus ir kt. paramą.

Iš kitos pusės žydai, net buvę didžiausi komunistai, pradeda kovą prieš SSSR materialines jėgas ir visus gudrumus.

Kas ką nugalės, netolima ateitis parodys. Tačiau iš to viso galima padaryti išvadą, kad už vieną kaltą, kenčia 10 nekaltų.

Vakarų pasaulyje žydai materialiniai yra labai stiprūs. USA žydai valdo virš 50% turto. Ir vis toliau šio kontinento žydai daro turtus nesisaktydami su priemonėmis. Žydų rankose—propagandos priemonės, radio, T. V., spauda ir visi kiti "kombinuoti" būdai. Milijonai žmo-

nių priversti žiūrėti biaučių šlykščių filmų, nuodijančių, ypač jaunimą. Žydai krauna milijonus. Bet kas iš to? Jie turi pirkti Izraeliui ginklus ir žudyti nekaltus jaunus žydėlius. Kas mėnesį jų žūsta šimtai. Štai ir moralinį atlyginimą gauna iš "gerų biznių".

Dabar Amerikoje, Europoje žydėliai ala Cohen—Bendit, Gray važinėja po sostines, kursto minią, "organizuoja" naują valdžią. Dėl neramumų kenčia nekalti miestų žmonės. Ar ne laikas atėjo žydams pasitraukti nuo panašių "darbelių", kitiems "nevadovauti", "neišnaudoti", slap-tai neaukoti ala "Maprui". Rimtą žydai turi sudrausti.

K. L.

Pažinti tikrovę

Jonas MIŠKINIS

Reikia mums geriau pažinti tikrovę, reikia pažinti visuomenę tokią, kokia ji yra. Negalima tvarkyti savo asmens gyvenimo, gyvenant išsivaizduojamame pasaulyje, kurį begalime išlaikyti keturiose sienose užsidarius. Su tikruma nesusidūrus, toks gyvenimas tuojuos griūva ir žmogui tiktai nusivylimus atneša. Mums visiems atrodo, kad mes savo visuomenę pažįstame, ypač tiems, kurie pripildyti kartumo, nesiliauja kritikuoti kitus. Tokia kritika yra teismas pačiam sau. Pažinti visuomenę, tai nereiškia, kad, ką piktą pamatius, tuojau skelbti. Reikia nagrinėti visus gyvenimo reiškinius ir nagrinėti su meile objektyvumo. Už viską, kas darosi visuomenėje, atsako kiekvienas. Kur yra blogumai, ten yra, nors ir mažytė dalelė, ir mūsų pačių kaltės. Nuodėmė sakyti, kad



A. a. P. KURZIKA USKAS, neseniai miręs visuomenės veikėjas, taurus patriotas.

pas mus šiaip ar anaip blogai. Nuodėmė, jei nepadėjom visų savo jėgų, kad taip nebūtų. Jei nekovojom su blogybe su atsidėjimu—tai geriau tylėti. Niekas neduoda niekam teisės kitus teisti. Tiek tik jos įgija, kiek dirbo, kovojo; kai tą jungą pats velka tada jo kritika nebus destruktivi, pesimistinė. Ji tada plauks iš mūsų darbo ir bendradarbiavimo su visuomene. Taigi pažinti visuomenę žmogus tegali tik dirbdamas tai visuomenei.

Bedirbant visuomenėje, aiškėja ir visuomenės pagrindai, jos teigiamosios pusės, todėl ir paaiškėja kokios jėgos reikalingos, kuriomis turime visuomenę veikti, kad ji kiltų, progresuotų.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st STREET

Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th AVE., CICERO

Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

NARIAI:

Chicagos

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ

★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE Miesto
DALYSE

BUTKUS - VASAITIS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone, OLYmpic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

GEORGE F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

P. J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

A & L INSURANCE AGENCY Income taxes
Real Estate—mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Notariatas
60609 . Telef. Nr. 523 - 8775

Aleksas LAURAITIS

SAVININKAS
Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, nenutraukiamų pajamų, automobilių vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.
PILDOME INKOMTAKSŲ blankus

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki susidėvėjimo . Ratlankiai (Wheels)

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing) . Stabdžiai (Brake service) , motoro regul. (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59 Str., Chicago, Illinois, 60629
Telef. GROvehill 6-7777 . Val. kasdien 7 v. r.
- 7 val. vak., šešt. 7 v. r. - 3 v. p. p. Sekmadienį
- uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas Mikas ČESAS

Per vaikų lavonus į pergalę

"Aš sapnuoju apie tą valandą, kada paskutinis kongreso narys bus pasmaugtas ant paskutinio dviasišio lavono. Gi, žinant, jog krikščionims patinka giedoti apie kraują, tai kodėl jiems neduoti to kraujo. Perpiovus gerkles jų vaikams ir nutempus juos prie gedulo suolų ir sakyklos, leisti jiems skęsti jų pačių kraujuje; tada pamatysime ar jiems patiks giedoti tuos himnus." Gus Hall, laidotuvių proga Eugene Davis, Vasario mėn. 1961 m. (H. G. yra JAV komunistų partijos pirminkas).

Šitokio turinio kortelės buvo dalinamos žmonėms, kurie rinkosi į Miami Dade Auditoriją, klausytis paskaitos apie komunizmo daromą žalą šiam kraštui. Atrodo, jog komentarų nereikia, tik, žinoma, siurpas ima perskaičius tą kortelę ir pagalvojus, jog dvidešimtam amžiuje, dar egzistuoja žmogysta, kuri gali šitaip išsireikšti.

Per spaudą ir radiją buvo pranešta, jog Jolia Brown, negrė, buvusi komunistų partijos narė, kalbės auditorijoje.

Keliolika minučių prieš paskaitos pradžią, buvo ilgoka eilė prie kasos. Jūsų bendradarbiui sumokėjus \$ 1.50, teko grįžti atgal į auto-aiškštę ir palikti foto aparatą automobilyje. Pasirodo su foto aparatu į salę neleidžia. Grįžus, dar buvo laiko auditorijos vestibulyje peržiūrėti brošiūras apie komunistų darbus, jose minimus asmenis, kurių tarpe randamas ir Dr. M. L. King. Nusipirkus keletą knygų, teko skubėti susirasti vietą salėje. Paskaita prasidėjo su 10 min. pavalavimu, todėl buvo laiko stebėti susirinkusių publiką. Atsilankusieji buvo daugiausia

čia gimę amerikiečiai, vidurinio amžiaus. Jaunimo mažai. Žmonių galėjo būti arti tūkstančio, o gal ir daugiau. Kiekvienas skaitė brošiūras arba vartė nusipirktą knygą. Nesimantė čia nei ipių, nei hipių. Nedaug, bet buvo ir juodosios rasės žmonių.

Rabinui Samuel sukalbėjus invokaciją, rengėjai supažindino publiką su paskaitininke – Julia Brown. Ji kalbėjo apie savo "karjerą" jai būnant komunistų partijoje. Pradžioje ji pati nežinojo, jog dirba komunistams. Pasirodo, jog Clevelande ji buvo įsijungusi į juodosios rasės žmonių sąjungą, kovodama už lygias teises. Netrukus ji gavo kortelę, kurioje buvo sakoma, jog ji yra komunistų partijos narė. Ji dirbo šioje komunistų celėje devynis mėnesius. Matydama komunistų išdavikiškus darbus, krašto santvarkos griovimą, negrūmkinimą ir išitikimus, jog jie naudoja ją kaip įrankį, apledo komunistų partiją ir painformavo FBI. Pasirodo, jog FBI viską apie tai žinojo ir prašė ją įstoti atgal į partiją. Devynis metus paskaitininke dirbo komunistų partijoje, informuodama visą FBI. Pagal jos išsireikškimą: "Aš negaliu sutikti su jokia organizacija, kuri daro skirtumus tarp rasių, bet aš greičiau pasitikičiau KU KLU KLUX KLAN, negu komunistais. Ponia Brown sutiko, jog "Klan'ai" yra jos rasės priešai, bet komunistai, kurie dedasi esą jos draugai, smelgia peiliu nugaron, jai nematant.

Į klausimą, ar Martin L. King buvo komunistas, ji šitaip atsakė: "Aš negaliu sakyti, kad jis komunistas, nes tas būtų apkaltinimas be įrodymų, bet jis lankė komunistų apmokymo mokyklą Tennessee. Pagal ją, pats King prisipažino, jog jis buvo

ten, bet tik paskaitos reikalu ir poilsui. "Kaip galėjo žmogus, bėdamas ne komunistu, įeiti į komunistų apmokymo mokyklą? – pastatė klausimą paskaitininke ir tęsė: "Asmuo turi būti pasiaukojęs komunistas, kad jį ten įsileistų". Čia klausytojai pakilo iš savo kėdžių ir smarkiai plojo.

Ponia Brown liudijo Priešamerikinės Veiklos Komitetui ir atpažino 120 žmonių, kurie yra komunistai. Net įvairių religijų maldos namai yra infiltruoti komunistų. Ypatingai įdomus ir reikšmingas pasakymas ir įspėjimas, kurį mes, lietuviai, kar tojame ir skelbiame viešumai, buvo pakartotas paskaitininke: "There is no such thing as coexistence with communists, there is no middle of the road in this fight."

Paskaita truko dvi valandas, bet Jūsų bendradarbis tikėjosi ir pasigedo smulkesnio paskaitininke nagrinėjimo komunistų veiklos, celių sudarymą, jų rafinuotiškumą ir klas to atžvilgiu. Mūsų lietuviška spaude mūsų pačių išgyvenimai po komunistų letena, padarė mus nemažais ekspertais (su mažom išimtim!), komunistų taktikos supratimui. Reikia tikėtis, jog smulkiau ir išsamiau šiuo klausimu teks atrasti jos knygoje "I Testify". Reikia sutikti, jog amerikoniška publika labai plojo ir kartais paskaitininke turėjo ilgokai laukti, kol galėjo tęsti toliau savo mintis.

Išėjus iš auditorijos, pūtė šiltas vakarų vėjas, o prie pastato sienos nuobodžiavo policijos pareigūnai. Kiek tų pareigūnų buvo? Visus suskaičius... DU.

Vyt. S.



Solistė O. Pluškonienė dainuoja Vasario 16-tosios minėjime Philadelphijoje.

Nuotr. J. Gailos

Noreikos koncertus Kanadoje ir U. S. A. Jis pernai Lietuvoje buvo priimtas kaip prezidentas. Lietuvoje buvo kelias savaites su žmona. Sakoma, buvęs nuvežtas su automobiliu ir pas gimines. Jų (buv. stambių ūkininkų Lietuvoje) gryčia buvusi išdalyta valdžios lėšomis baltai. Visi kurortai buvo aprodyti ir visur buvo iškloti raudoni kilimai. Dabar visi šneka ar tas buvo padaryta velniui? Jis turės jiems ir toliau "dainuoti" veltui.

Tėvas atvykęs pas sūnų 6 mėn., išbuvęs 8 m. Sibire, viešai per jo priėmimą pareiškė: "gerkite, valgykite ir manęs neklausinėkite per daug. Aš palikau žmoną ir dukteris su vyrais ir vaikais. Aš gyvenau iš 20 rublių pensijos ir pragyvenu, badu nemirštu. Kai daug žinosite, greitai visi pražilsite."

Senieji paraudę lietuviai po apsilankymo beveik visi "pasitaiso" ir pa sako, kad "aš dabar daugiau žinau kaip Jūs dipukai, koks gyvenimas Lietuvoje."

Amerikos ir Kanados lietuviai, kurie priklauso komunistų partijai, remia jų organizacijas, jie taip tebesneka, kaip Maskvos linija reikalauja, kaip pripratę čia pūsti prieš "liau dies priešus".

Lietuvoje, Vilniuje ir kitur nuvyku siems svetingumas, nuoširdumas parodomas visur, kartais net pataikavimas. Doleris kalba, doleris tyli.

Tačiau tenka sutikti, ypač ir jaunų jų aukštų komunistų pareigūnų lietuvių patriotiui. Ar jie vaidina, ar jie žiūrdies gilumoje tebėra lietuviškas. Ateities istorija išriškina jų tikruosius veidus. Dabar, kai duoda, tai imk, kai muša – bėk ir niekam 100% netikėk, kaip jie netiki.

J. SUDUONĖ

A. JUŠKA ir V. ŠIMKUS

KALNŲ PAVĖSYJE

Pietų Amerikos kelionėje mūsų paskutinė vieta buvo Venecuela. Ap-sistojome jos sostinėje Caracas. Tai miestas, kuris Andų kalnų plokštumoje, turi virš dviejų milijonų gyventojų. Jis pakyla virš Karibų jūros apie 3 tūkstančius pėdų. Jo klimatas tokioje aukštumoje yra idealus – dienos metu temperatūra siekia 80 laipsnių, naktimis nusileidžia iki 60 °. Popiečiais dažnai nulyja. Aplinks miestą matosi aukštos kalnų viršūnės. Iš jų viena pavadinta Avilos vardu, 7000 pėdų iškyla. Įdomi yra kelionė į šį kalną. Oro keltuvas, prikabinas ant storų elektros kabelių, veža pamažu aukštyn, o nuo pačios viršūnės, iškylusios apie 7000 pėdų, staiga leidžiasi žemyn, į pačią Karibų jūrą. Kylant ir leidžiantis, atsiveria pasakiškai gražūs vaizdai. Iš vienos pusės, o ypačingai vakaro prieblandoje, akį žavi išsiplėtęs Caracas miestas, negali atsistebėti jo žiburiais, iš kitos pusės atsiveria antkalnių idilija – raitosi maži keliukai, pakrypusios trobelės, kurias dengia vynuogynai, o medžių aukštumas, gėlių įvairumas. Prie pačios jūros pajunti karštį, didelę drėgmę. Arti vanduo, bet juo negali pasinaudoti tokie status krantai, didelės bangos atsimuša į didžiulius akmenis. Ir taip pajūrio ištisos mylios, ir tik kur-ne-kur papludimai, kur išrankioti akmenys, privežta smėlio. Į juos be bileto neįeisi, už kurį reikia mokėti apie pusantro amerikoniško dolerio. Taip maudynės čia brangiai kainuoja. Pačiame mieste yra keli amerikiečių apgyvendinti kvartalai, kur matosi šaunios rezidencijos. Šiauriečius čia paviliuoja Venecuelos alyva bei geležies rūdys.

Šio krašto gyventojai didžiuojasi sava istorija. Jų praeitis – cėrinė asmenybė yra Simonas Bolivar. Jis yra skaitomas Venecuelos tautos išvadotoju. Gatvės, aikštės, mokyklos, parkai, net kalnai jo vardu yra pavadinti. Pačiame miesto centre yra didžiulis muziejus jam paskirtas. Geriausi šios valstybės dailininkai ir skulptoriai yra nupaisę jo portretus, atvaizdę drobėje istorinius jo gyvenimo įvykius, sukūrę daug statulų. Jam pagarbą išreiškia Kolumbija, Ecuador, Panama ir Peru. Visus tuos lotynų kraštus Simonas Bolivar išvadavo iš ispanų pavergimo. Lankėme Venecuelos parlamento rūmus. Jie buvo statyti per 120 dienų. Toks trum pas laikas, tačiau yra vertingi, meniški. Krašte yra demokratija – visuotiniai ir slapta renkamasi valstybės prezidentas ir dvigubas parlamentas – žemesni ir aukštesni rūmai. Pravažiuojame pro ištisą kvartalą valstybinio universiteto pastatų, kuriame mokosi kėios dešimtys tūkstančių studentų. Šie krašto valdžiai kelia nerimą. Ten viešpatauja liberalinė dvasia. Po laisvės priedangą komunizmas suka sau šiltus lizdus. Porą lietuvių kilmės studentų respublikos valdžia išsiuntė į Maskvą. Venecuelos gyvenimo standartas yra pats aukščiausias visoje Pietų Amerikoje.

Komunistų agentai ir tuo nėra patenkinti.



Gražiai veikia kun. misionierius A. PERKUMAS prie jo pastatytų lietuvių namų. Šalia jo iš kairės kun. dr. A. JUŠKA.

Carace gyvena apie 200 lietuvių. Kituose šios respublikos miestuose priskaitoma dar apie 300 mūsų tautiečių. Jie visi yra naujos emigracijos kartos, atvykę iš Vokietijos po antro pasaulinio karo. Juos čia patyliojo geri uždariai. Jie tada buvo daugumoje viešingiai, jauni ir stiprios sveikatos. Su mažom išimtim jie šiandieną gerai gyvena – turi savus namus, savus automobilius, jų vaikai siekia aukšto mokslo.

Visoje Venecueloje tėra vienas lietuvis kunigas Antanas Perkumas, salizietis. Jis daugelį metų dirbo Kinijoje kaip misijonierius. Anie laikai jam yra malonūs prisiminti. Jis mielai ten grįžtų, jei raudonieji į aną milžinišką kraštą įsileistų. Kun. A. Perkumas savo kilmę yra žemaitis – ramus ir nuostabiai praktiškas. Jis tad iš Šv. Tėvo nuncijaus Venecueloje išsirūpino raštą, kuris įpareigoja jį rūpintis lietuvių dvasiniais reikalais. Su tokiu įgaliojimu jam visos durys yra atviros – jokių kliūčių. Lietuvių Venecueloje yra ne daug, o ir tie patys gyvena išsiskirstę. Tad lietuviui kapelionui tenka labai daug keliauti. Savi tautiečiai te pajėgia jam kelionės bilietą apmokėti ir kartais dolerį kitą dėl naujų batų pridėti. Jis yra vienos seselių mokyklos kapelionu, kur gauna maistą ir aptarnavimą. Jam tėvai saliziečiai padovanojo mieste žemės sklypą. Jis čia pasistatė namus – keletas pavienių kambarių, du atskiri butai. Visi išnuomoti, o nuoma didmiestyje aukšta. Tai vis lietuvių tėvų saliziečių nuosavybė. Iš jos jis pats gali pragyventi, padeda ir kitiems lietuviams saliziečiams, kurie dabar kūriasi prie Romos, Italijoje. Naši jo darbuotė, turi savuose gerą vardą.

REMKIME TUOS – KURIE SKELBIASI "LAISVOJE LIETUVOJE"



Argentinoje iškilmingai paminėta Vasario 16, ta proga su vainiku prie Argentinos laisvės paminklo Buenos Airės mieste Mayo aikštėje padedant vainiką. Dalyviai: Z. Juknevičius, R. Stalioraitis, A. Mičiūdas ir kt.



Uragvajaus sostinės Montevideo miesto meras ir Lietuvos atstovas P. Amerikai – Anatolijus Grišonas atidengia paminklą. Paminkle viršų yra parašyta (ispanų kalba) "Lietuvos respublikos aikštė". Viduryje yra įgraviruoti Gedimino stulpai. Apačioje įrašyta, kad lietuviai yra dėkingi Uragvajaus respublikai.

MES ESAME KOVOJANTI TAUTOS DALIS

Vienas iš mūsų ginklų - spauda. Ji turi būti tvirta ir laisva. Skaitytojai, tavo pareiga ją remti ir platinti.



MEILĖ IR PAGARBA

Jonas MIŠKINIS

Vaikuose dorybes ugdyti reikia nuo kūdikystės lopšio. Herbertas Spenseris sako, kad būdo pagrindas yra pagrindžiamas per septynerius pirmuosius gyvenimo kūdikystės metus. O kaip lengvai ankstyvosios vaikystės metuose prigija žmonių pripratimai! Eiti miegoti priprastą valandą, valgyti reguliariais laikotarpiais, pamėgti grynumą ar begrynumą, tvarką arba netvarką,

paviršutinišką arba tobulą darbą, atlikti viską tik pusėtinai, gerai arba kuo geriausiai-visa tai dar vaikystėje gali pasidaryti tvirtu įpročiu.

Nors ir kažin kaip nereikalinga atrodytų visa, kas gali pasidaryti gyvenimo pripratimu, tai tas būtinai neišleistina iš akių auklėjant mažus vaikus. Svarbiausiai pratinti atlikti viską kuogeriausiai, neišskiriant net batų šniurelio surišimo.

Vadinasi, visur yra svarbu pirmasis žingsnis, ir gyvenimo pradžioje paprastai paaiškėja, kokia bus jo pabaiga.

Juk niekas žmogaus likimui nedauro tokios esminės įtakos, kaip įpratimas. Žmogus yra savo įpratimų kalvis, tų įpratimų, kurie tam tikro jų toleravimo laikotarpio pasidaro visagaliais.

Tėvų pavyzdžiai

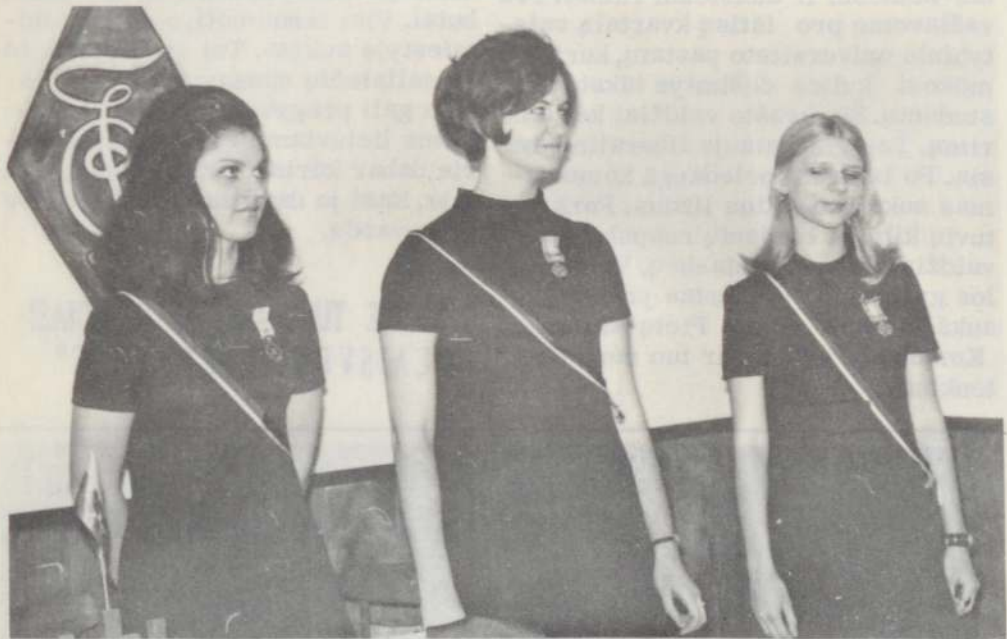
Žinoma, dalis dorybių vaikai paveldi iš tėvų, iš senelių. Todėl didelės įtakos turi tėvų pavyzdžiai, tėvų pamokymai. Bet galiausiai ir jauno žmogaus dorybingumą turi įtakos: aplinka, draugai, kaimynai. Toji tolimesnių žmonių įtaka turi pasireikšti per įvairius sambūrius, vaidinimus, gegužines ir kitokius pobūvius. Tačiau jaunuolių dorybių ugdymą labiausiai turi įtakos jaunimo organizacijos, kokias jis priklauso, o taip pat ir spauda, kurią jis skaito. Tėvams tų dalykų nerūkia iš akių išleisti.

Vienas psichologas W. sako: "kaip pavirstame girtuokliais pakartoda-



Karilė BALTRUŠAITYTĖ, studijuojanti dramą, skaito ištrauką iš premijuotos B. PŪKELEVIČIŪTĖS knygos.

Nuotrauka A. Gulbinsko



Filisterės Vasario 16 d. proga apdovanotos atsižymėjimo ženklais už sėkmingą veiklą su skautais. Iš kairės į dešinę: fil. D. Orentaitė, I. Navickaitė, J. Petraitytė.

Nuotrauka V. Bacevičiaus

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" KONKURSAS

Dvidešimtmečio proga "Laiškai Lietuviams" skelbia straipsnio konkursą suaugusiems ir jaunimui. Suaugusiųjų konkursui paskirta tema: KURIUO KELIU PASUKTI Į KŪRYBINGĄ IR VIENINGĄ DARBĄ (socialiniu, kultūriniu ir politiniu atžvilgiu). Jaunimo konkursui skiriama tema: JAUNIMAS DABARTY IR ATEITY (koks mūsų jaunimas yra dabar, ką jis vertina, ko siekia, kokia numatoma jo ateitis).

Suaugusiųjų konkurse gali dalyvauti visi, o jaunimo konkurse — moksleiviai ir studentai. Konkursui skirti straipsniai turi būti ne ilgesni kaip 3000 žodžių. Autorius pasirašo slaptyvardžiu, į atskirą vokelį įdeda savo tikrąją pavardę, adresą ir telefoną, vokelį užlipina ir drauge su straipsniu atsiunčia redakcijai iki šių metų birželio mėn. 30 dienos.

Suaugusiems yra skiriamos trys premijos: I — 100 dol., II — 75 dol., III — 50 dol. Jaunimo konkursui taip pat skiriamos trys premijos: I — 50 dol., II — 30 dol., III — 20 dol. Žinoma, jaunimas, jeigu nori, gali dalyvauti ir suaugusiųjų konkurse. Abiems konkursams bus dvi atskiros vertinimo komisijos, kurios bus paskelbtos vėliau.

Konkursui atsiųsti straipsniai tampa redakcijos nuosavybe ir gali būti spausdinami "Laiškuose Lietuviams". Nespausdinti straipsniai bus grąžinti autoriams.

Plačiau apie konkursą yra paaiškinta "L. L." vasario mėn. numeryje.

"Laišku Lietuviams" Redakcija — 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636



Montrealio artistai, suvaidinę "Praamžių Vainiko" montažą. Nuotrauka A. Kalvaičio



Nepaprastai gerai pasisekusioj Kaziuko mugėje, kurią suruošė Detroito skautai Lietuvių Namuose, dėmesio centre buvo jaunas avinas. Prie jo visą dieną stoviniavo vaikai ir jauni skautukai.

Nuotrauka Roberto Selenio

mi atskirus išgėrimus, taip pasidaro šventaisiais ir mokslo bei literatūros žinovais, padarydami daug atskirų veiksmų ir dirbdami daug darbo valandų."

Svarbiausia bei kokio jaunystės išauklėjimo žymė turėtų būti atkreipta tokia kryptimi, kuri taip išugdytų žmogaus smegenis ir visą jo kūno struktūrą, kad jie visuomet būtų jam geri sąjungininkai, o ne priešai.

Pagarba

Yra žmonių, kitų šmeižiamų, nesuprantamų užpuolimų, kurie tačiau

ramiai ir pasitikėdami eina savo keliu, nes žino, kad jie yra išlaikę nesuteptą savo savigarbą ir savo garbę. Jie nėra niekuomet praradę savo pačių sąžinės balso, kol jie jį turi, visa kita yra neesminga.

Tačiau didžiausia dorybė, kurią pats Dievas paliko aiškiai pabrėždamas: "Mylėk artimą, kaip pats save". Tai yra visų dorybių pagrindas. Bet yra daug ir kitų dorybių, kurios išplaukia iš šių pagrindų — Dievo ir artimo meilės. Viena iš jų, turinti daug reikšmės kasdieniniame žmonių gyvenime — p a g a r b a. Dažni atsitikimai šeimoje, kad mes myli-



Svečiai domisi skaučių darbais Kaziuko mugės metu, kuri įvyko kovo 8 d. Hartforde, Už stalo skautės Liucytė ir Birutė ZDANYTĖS.

Nuotrauka A. Dziko

ESU...

Esu nuo Baltijos krantų,
Sūnus Jūratės ir Kastyčio,
Karys eilinis Balto Vyčio,
Taip pat kaip tu.

Esu iš piliakalnių žemės,
Lūšnelių, rūmų, sugriautų,
Esu artojas, nūn — bežemis,
Taip pat kaip tu.

Tauta kalėjiman padėta
Už Dievą, laisvę ir namus...
Žiūrėk! Stai rytas pažadėtas
Jau aušta mums!

Per amžius liksime kaip buvę
Prie savo Baltijos krantų,
Ne veltui esame lietuviai
Ir aš ir tu!

Petras Babickas



Omahos, Nebraska, lietuviai skautai Vasario 16 minėjimo proga.

me tą ar kitą asmenį, bet jo negerbiame. Tas negerbimas dažnai atsitinka su šeimoje esančiais senesniais jos nariais — tėvais.



MIELAS JAUNIME!
SKAITYK IR PLATINK
LAISVĄ LIETUVĄ



Jaunieji Vincė ir Remigijus Bičiūnai su palydovais. Tai tikrai gražus pavyzdys lietuviškoms vestuvėms.

SPAUDOJE IR GYVENIME

Autoritetų autoritetai

Vilius BRAŽĖNAS

(1) PROF. ŽYMANTO DVASIOS VADAI ?

Sausio mėnesio DIRVOJE buvo visa eilė prof. Stasio Žymanto idomių, vertingų straipsnių opiaisiais dienos klausimais. Prof. Žymantas čia pasirodė dar nepamiršęs tiesioginio patyrimo pamokos apie komunistų ir jų gražiai pritaikė mūsų "kultūrinių ryšių" ir mokslininkų suvažiavimo vertę nagrinėdamas. Nors S. Ž., pasirodo, tvirtai stovįs mūsų okupacinės tikrovės srityje, savo sausio 23 dienos straipsnyje (Lietuvio Kultūrininko Laisvės Kova) sudaro išpūdį kiek pasimetusių geopolitinėje pažiūroje, ypač kiek ji atsiremia į J.A.V. "oficialios" viešosios opinijos stulpus. Šiame straipsnyje S. Ž. surizikuoja apleisti gan saugų teoritinį svarstymą einant "Kovos Keliu į Laisvę", ir, kaip atrodo, tuoj pat pasimeta kalnuotame, keltuotame, akmenuotame praktinės kovos lauke. Taip įvyko, greičiausiai, todėl, kad profesorius čia bus pasirinkęs vadovais jau dešimtmečiais po klaidų dumblių bemaurojančius "liberalus", kaip Walter Lippman, Adlai Stevenson, James Reston ir William Fulbright. Tenka manyti, kad Ž. dar nežino, jog šių "kovo tojų" - jo vadovų žemėlapiuose visi keliai veda ... į Maskvą. Jie tais ke. liais žygiuoja iškėlę ne plevėsuojančias laisvės kovos vėliavas, bet bal tas pasidavimo, pardavimo, atidavimo, nuolaidų, nuo ilgo ir dažno var tojimo jau gerokai gėdos dumbli ir aukų krauju suteptas, vėliavas. Jeigu šie tarptautiniai, visad inteligentiškai skambą, radikalai neimponuoja prof. Žymanto intelektualiniam aš, jeigu jis nelaiko jų sau autoritetais ir galvosenos ramsčiais, kodėl jis jų išmintį naudoja kaip savo straisnių motto, šalia mūsų rezistencijos organų ir mūsų pagarbos užsi tarnavusių asmenų pasisakymų? Ne manau teigti, jog mums nedera naudotis mūsų priešų citatomis. Ne! Toks Leninas, Stalinas, Kruščiovas yra pasakę mums būtina žinotinų ir daug dažnai, negu mūsų spaudoje daroma, skelbtinų, minčių. Tos jų mintys, jų planai nėra įvynioti į intelektualinio apsigaudinėjimo ir kitų suvedžiojimo pakulas, kaip būna Lippmanų mintys ir planai. Apie Stalino mūsų skaitytojai nei išpėjimų nei komentarų nereikalingi, tačiau Restonams, juos naudodami no maliu būdu "Keliu į Laisvę" straipsniuose, suteikiame neužtarnautos pagarbos vietą. Šie prosovietinės linijos propagandistai yra turbūt daugiau pasitarnavę Sovietinei ekspansijai, negu SSSR generalinio štabo maršalai. Jų plunksnos ir kalbos įtvirtino komunizmą Baltijos valstybėse, įvedė jį į Europos širdį, į Kiniją, Kubą, Afriką. Jų ir jų kolegų liberalinio žviegimo dėka gen. Mc Arthur'ui buvo uždrausta laimėti Korėjoje, kas privedė prie Vietnamo karo, kame mūsų kariams pasakytą, jog laimėjimas yra tolygu nusikaltimui. Šie "autoritetai" stovi už šių

dienų anarchistų gretų, kurie siekia mūsų pralaimėjimo Vietname su visomis pražūtingomis to pasėkomis Amerikai ir Lietuvai, bei bombomis griaua mūsų saugumą.

Kokia yra įsisenėjusi J. Reston'o pažiūra į pasaulinę padėtį gal geriausiai pavaizduoja jo pažiūra į Yaltos konferenciją, kurią jis tada pavadino: "didžiulis Roosevelt'o laimėjimas ir Stalino kompromisas". Mes, manau, visi apie Yaltą esame gerokai kitos nuomonės. Ir dabartiniais, mums gyvybiniais klausimais Restono ir lietuvių antikomunistų nuomonės panašiai atitinka, kaip ir Yaltos klausimu.

Atrodo, kad prof. Žymantas nepakankamai žino apie Lippman'ą, kurio mintimi jis pagarbiai pradeda ir kitą savo straipsnį Lietuvos laisvinimo (!) klausimu, tilpusį 1969m. birželio mėn. į LAISVĘ žurnale. Tačiau nuostabu, kad S. Ž., kaip atrodo, nepakankamai žino ir apie šiandien taip garsų senatorių William Fulbright. Apie jį Lippman'as štai ką yra parašęs: "Vaidmuo, kurį jis atlieka Washington'e yra nepalyginamas. Niekas kitas neturi tiek galios ir tiek išminties. Jeigu būtų iškeltas klausimas jį pašalinti iš viešojo gyvenimo, būtų tikra tautinė nelaimė".

Jūs pažinsite iš jų draugų... Pagaliau ir šiuo atveju, kaip dažnai būna su Lippmanu, jo pareikšimo negalima atmesti kaip gryną nesamumą: jis nepasakė, kuriai tautai būtų "tautinė nelaimė..." Gal būtų jis turėjo galvoje Rusiją, Raud. Kiniją ar šiaurės Vietnamą.

Liberalai "orakulai" yra dažnai pasakę tiesą apie agresiją, apie pavojų kraštui, apie reikalingi laisvę, stabdyti agresiją, bet tik kitų karų, kito priešo (ne komunizmo!) atveju. Po to, kai jie sekmingai įstūmė JAV į karą gelbėti raudonąją JAV priešą nuo rudojo ir tą karą laimėjo SSSR naudai, jų smegenys staiga apsivertė aukštyn kojomis.

Paimkime konkrečiai Žymanto mums patiektą James Reston'o išmintį (vertime):

"... Nuo pat 1930-ųjų (dešimtmečio) pradžios nebuvo tokio meto, kada būtų buvęs didesnis reikalas pažvelgti į tautos problemas ir šaltai nusakyti 1970-ųjų metų (dešimtmečio) uždavinius." Kodėl S. Ž. šį šablonišką gimnazistišką pareiškimą patiekė DIRVOS skaitytojams? Ar dėl gilių pagarbos jo autoriui, ar dėl jame paslėptos prasmės? Nemanau, kad dėl pastarosios, kadangi pažįstas "liberalinis" žargonų ir Restoną čia gali laukti išsikišant įprastinį šaukimą koegzistencijai, nusiginklavimui (vienaslaikiškam, aišku; iš mūsų pusės, aišku) pinigų sukišimui anarchijai remti, pasitraukimui iš Sovietų nusižiūrėtų sričių. Kaip mano sponsorius Simonas Cibulskas mėgsta sakyti: - "Jeigu jis prarytų tai, ką mslina - kaip šuva nustiptų..."

Susidaro išpūdis, jog "liberaliniai" autoritetai ir "liberaliniai" raudonlapiai ypač besinaudoja aukštų prestižų, kaip N. Y. T., L. A. T. ir pan.) nejučiomis paveikia ne tik tai jaunąjį intelektualą, bet ir prityrusį antikomunistą. Ypač tai gali lengvai įvykti, jei neturima nei pakankamai intelektualinio smalsumo nei žurnalistinio sąžiningumo susipažinti su "šaltiniais" iš įvairių pusių, bet jau išsklausant ir konservatyvios pažiūros bei peržvelgiant jų tiekiamą informaciją.

Tik "liberalinės" spaudos įtakoje prof. Žymantas galėjo parašyti, jog "Mikalojaus I-jo ir Brežnevo režimas... iš esmės ne daug kuo skiriasi." Dargi - "iš esmės"! Iš kurgi, jei ne iš Lippmanų, Restonų ir panašų galėjo S. Ž. pasigauti ir mums, skaitytojams, už tikrą pinigą piršti mintį, jog "... atominių ginklų amžiuje, kurių panaudojimas graso visai žmonijai, ji neturi kito pasirinkimo, kaip pašalinti jėgą iš tarptautinių santykių ir tarptautiniams ginčams spręsti naudoti teisę ir teisingumą."

(Bus daugiau)

Bijo parašyti pilną tiesą

Bolševikinio suktumo manevrus labai lengvai susekti, kaip bolševikinės valstybės agentai užsieniuose informuoja savo hermetiškai uždarytą visuomenę per bolševikinės cenzūros spaudą. Didesniu mastu imant, tokios yra maskvinės Tiesos ir Izviestijų "pranešimai" iš užsienio. Pasak tuos "pranešimus" užsienio darbininkai gatvėse miršta iš bado, o intelektualai baigia išmirti koncentracijos lageriuose.

Mažesnio masto bolševikinis informacinis nesąžiningumas matyti bolševikinių lietuviškųjų informatorių veikloje. Taip buvęs sporto spaudos bendradarbis Vytautas Kazakevičius dėl tam tikrų "nuopelnų", staugavo "išskeltas" bolševikinės spaudos informatoriumi į Jungtines Amerikos Valstybes. Tai šnipinėjimo misijai vykdyti jis buvo pavadintas griezdiškai ilgu titulu "Kultūrinis

ryšių su užsienio lietuvių komiteto pirmininko pavaduotoju".

Vytautas Kazakevičius gimė 1930 metais Kaune. 1955 metais jis baigė žurnalistikos seminarą prie Vilniaus universiteto. Komunistų partijos narys ir perdėm indoktrinuotas, kaip sugauti išeivijos aspiracijas, iš sporto spaudos sekcijos, jis pakilo Amerikon. Čia jo pareiga yra gana nuobodūs ir atyduis sekimas visos išeiviskos patriotinės spaudos ir platus "file" skyrius, kur visiems prasikišusiems išeivijos gyvenimo asmenims užvestos atskiros bylos, skrupulingai papildomos vis naujais "nusiakitimais", kol centras nenustos domėtis tokia byla. Kultūriniam ir "kultūriniam" darbui demonstruoti, jis sudarė puošnių viršelių poezijos antologiją "Graži tu mano, brangi tėvynė". Ta antologija, kur tarybiniai ir išeivijos autoriai suguldyti į vieną lovą, ženkliną visą tą žaidimą išeivijos nostalginiiais jausmais kuris, ant scenos, pratęstas importuojamais dainininkais.

Okupuotoje Lietuvoje tas "kultūrininkas" tenkinasi tik sporto spaudos santraukomis, kurių pasirodė 1960 ir 1966 metais.

Naudodamasis daugio naivių, buvusių dipukų vaikų prielankumu, bei pinigų pertekliumi pakrikusių tautiečių pakvaišimu, Vytautas Kazakevičius sekmingai gauda palankias nuotakas vietinių "intelektualų" bei "kultūros darbuotojų" "salionuose". Jis jau apskuo visą, Ameriką, susirišo korespondenciniais ryšiais su daugeliu, nustatė (kartu su talkininkais) vardus ir adresus tų, kuriuos gali laiku informuoti: kur, kada užklius! koks nors tarybinis turistai, arba



L. Bendruomenės Philadelphia apylinkės pirmininkė, pirmą kartą per 18 metų, išrinkta moteris-Aušra MACIULYTĖ-ZERR. Jai ir naujai valdybai teko didelis uždavinys sucementuoti lietuvių visuomenę bendram darbui.

scenos propagandos menininkas.

Tokių būdu "kultūriniai ryšiai" pajorungti vien tarybinės meilės paklydusioms išeiviskoms avelėms demonstravimu. Nei vienas iš pagautųjų neateina nė galvon paprašyti (jų manymu draugiško tarybinio pareigūno) Vytauto Kazakevičiaus bent painformuoti, ar ir iš čia gali būti kas nors importuotas į okupuotą Lietuvą, ypač gi spauda ir knyga. Kalbinami paskyri scenos meno asmenys vis dar nesiryžta vykti koncertų Sovietijon, podraug ir į okupuotą Lietuvą. Todėl pakalbintieji ir nesutiku sieji jau smerkiami įvairiais epitetais, ižeidžiančiais jų talentą.

Buvusiam sporto spaudos žmogui Vytautui Kazakevičiui rieta yra ten, kur "kultūrinių ryšių" pareigūnas turi parodyti bent minimaliausį savo išprūsimą painiuose pranešimuose apie išeiviską literatūrinį gyvenimą. Atrodo, čia sunkiau rašyti apie intelektualinio gyvenimo futbolus, kaip kad apie "įvarčius" sporto

stadionuose. Bet su boševikine arogancija Vytautas Kazakevičius ir čia "nepasiduoda". Jis, pilna burna, šneka apie "vidinius monologus" apie "išeivijų rašytojų pavydą tarybiniam rašytojui", apie "intelektualinį atžarumą", apie Akiračių bendradarbių "pasimainymus" ir t. t. Visą tą mišrainę jis spausdina Pergalės žurnale, kur jo raštams atidarytas skyrelis "Apžvalga, kronika" ir smulkiu šriftu sukišami Vytauto Kazakevičiaus "kultūriniai atradimai iš dipukų karalijos."

Tik viena gera pusė yra Vytauto Kazakevičiaus darbuotėje, kad pavergtos tėvynės žmonės dar nepradaro sugebėjimo skaityti ir tarp eilučių.

To sugebėjimo Vytautas Kazakevičius baidosi, todėl jo pranešimuose yra daugybė falšo, nedasakymų, kartais apgalvoto melo. Iki šiol jis nepainformavo, kad išeivija baigė leisti pilną trisdešimt šešių tomų enciklopedinį žodyną, o skuba skelbti, kad vargais negalais išleistas Prano Lemberio ir Audronės poezijos knygos, tuoj pat sportiškai įvartišku būdu pridurdamas, kad "jie ne užima savitenės vietos išeivių kūryboje." Jis išdrįsta paminėti apie Laisvosios Lietuvos premijuotus romanus, bet Vilniaus seminaro "žurnalistikos" būdu, jis apie tai rašo šiaip: "romanai gavo ultrareakcinio emigrantų laikraščio premiją". Net ir "ultrareakcinio" laikraščio vardas Vytautui Kazakevičiui baises kaip velniui kryžius. Laisvoji Lietuva terminas užgintas pavergtose Lietuvoje. Tą terminą, kaip savanorių kapų kryžius, išrauna iš žemės. Todėl "kultūrinių ryšių" agentas Vytautas Kazakevičius, sąžiningai eidamas savo pareigas, Laisvąją Lietuvą bevadina "ultrareakciniu laikraščiu". O romanų temą apie partizanus, jis vadina "pokario metų nacionalistų garbinimu."

Tie Vytauto Kazakevičiaus "įvairčiai" į intelektualinio pasaulio vartus byloja tik vienas: pilnos tiesos bolševikiniai leidiniai bijo, kaip bijojo ir "asmens kultū" eroje.

O mūsų gyvenimo sąlygose rašoma pilnai: Pergalė vadiname Pergalę. Kultūros žurnalą kultūros žurnalui. Ir kultūrą skyriame nuo "kultūros".

B. D.

BRIGHTON BAKERY

2457 WEST 46TH PLACE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
Phone: VI 7-1250

Antanas ir Nijolė
MACKEVIČIAI
savininkai



ALBINAS KURKULIS,
akcijų brokeris reprezentuoja Glore Forgan
Wm. R. Staats, Inc. Tel. FI 6-1234.
Albinas turi daug metų asmeniško patyrimo su akcijomis ir jums sąžiningai patars investavime vertybėse.

LEO'S SINCLAIR SERVICE

TABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJOS
(Standartinės ir automatinės), TUNE-UP'S
IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.
Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. PROspect 8-9533



J. I. B. vaistai, Šveicarijoje yra patentuoti No. 458628, U.S.A. ir Europoje registruoti. A TGA UNA PLA UKUS, išgydo pleiskaną, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS, 100% garantuoti JIB vartodamas nebūsi plikas nei žilas. Užsakymus siųsti Money order \$ 6.00.

J. I. B. LABORATORIJS, 1437 So. 49th Avenue
Cicero, Illinois, 60650

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŲRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas pataravimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WALbrook 5-5671

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island,
Florida, 33706, prie 41 kelio
TEL. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniems asmenims ir su šeimomis. Šiluma ir oro vėsintuvai. Kilimai, T V, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalvimi vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką.

SAVININKAI: Antanas ir Stella MINEIKIAI



SAVE AT
Mutual Federal
Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanaukas, Presid.

Tel. 847-7747

NOW INSURED TO \$20,000.

6% ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY
PER ANNUM
Paid and Compounded Quarterly
5% REGULAR PASSBOOK ACCOUNT
PER ANNUM

KULTŪRINIS PUSLAPIS



Iškilmės įvedant lietuvių kalbos dėstymą Chicagos universitete. Iškilmių dalyvių sveikina lingvistikos departamento direktorius prof. E. Stankiewicz.

Iš kairės į dešinę: Z. Juškevičienė, J. Janušaitis, kun. dr. J. Prunskis, dr. G. Balukas, dr. A. Razma, P. Petrutis, prof. E. Stankiewicz, dekanas Streeter, rekt. J. Vilson, prof. H. Golumb, F. Daukus, Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis ir kiti.

Nuotrauka V. Noreikos

LIETUVIŲ LAIMĖJIMAS CHICAGOS UNIVERSITETE

Jurgis JANUŠAITIS

Šių metų kovo mėn. 25 d. Chicagos universiteto rūmuose susitiko lietuvių visuomenės, spaudos, radio ir TV atstovai su universitetolingivais profesoriais ir gražiomis iškilėmis oficialiai buvo įvesdintas lietuvių kalbos dėstymas šiame universitete.

Lingvistikos departamento direktorius prof. E. Stankiewicz lietuvių atstovams pristatė savo kolegas ir sveikindamas pasidžiaugė lietuvių gražiu laimėjimu – įvedimu į vieną iš garsiųjų Chicagos universitetų lietuvių kalbos dėstymą, kuris bus pradėtas ateinančio rudens pradžioje.

Lituanistiką dėstysiąs mūsų žymus lituanistas prof. dr. Petras Jonikas.

Lietuvių Fondo Tarybos pirmininkas dr. Gediminas Balukas savo trumpoje, bet gerai paruoštoje kalboje pažymėjo, kad šių studijų įvedimas sutampa su Vilniaus mokslo akademijos 400 metų įkūrimo sukaktimi, dėkojo Chicagos universiteto vadovų bei už padarytą lietuviams dėmesį ir pažymėjo, kad "lietuvių kalba esanti ne tik seniausia indo-europiečių kalbų grupėje, bet ji tebėra gyva ir ją vartoja trys su puse milijonų žmonių visose modernaus gyvenimo srityse. Ateityje teksią pagalvoti, kaip išplėsti lietuvių kultūros dalykus ir šiame puikiam universitete".

Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis pareiškė, kad kalbą Lietuvos vardu. Jis pažymėjo, kad "lietuvių kalbos studijos yra didelės vertybės kalbotyros srityje. Lietuvių tauta yra pasiryžusi išsilaikyti ir Lietuva yra sena ir pribrendusi valstybė, gi lietuvių kalba esanti raktas, kuriuo atidaromos ne tik filologinės, bet ir istorinės mislės". Dėkojo universiteto vadovybei ir iniciatoriams už lituanistikos studijų įvedimą į Chicagos universitetą ir savo kalbą baigė žodžiais: "Lai gyvuoją Lietuva ir lietuvių kalba, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Lai būna lietuvių kalbos įvedimas Chicagos universitete inspiracija kitiems uni-

versitetams ir visiems lietuviams, ypatingai lietuviams studentams ir profesoriams".

Chicagos universiteto rekt. mokslo reikalams J. Vilson, priimdamas iš LF Tarybos pirmininko dr. G. Balučio čekį 5000, - dol. sumoje, pareiškė, kad jis laiką sau už garbę pradėti šiame universitete lituanistikos studijas. Tai esanti tik maža, bet gera pradžia, kuri ateityje galėsianti atnešti tikrai našių vaisių.

Šio universiteto profesoriai – dekanai Streeter ir Dembowski, slavų lingvistai profesoriai Galob ir Aronson rusų kalbos profesorius Ehre, čekų ir viduramžių literatūros prof. Sweikowski, lenkų kalbos prof. Terlecki po iškilmių, besivaišindami kavute su lietuvių visuomenės atstovais plačiai išsikalbėjo apie visas galimybes ateitį, prie kurių ateityje sugrįšime. Pažymėtina, kad lituanistikos studijos studentams užskaitomos ir kreditus, gi šias studijas baigę turi galimybę siekti profesūros ar pasirinkti jas savo moksliniam darbui.

Lietuvių Fondo vadovybė atliko didelį darbą ir už šias pastangas tegalima nuoširdžiai padėkoti. Gi ateities viltys krypta į studijuojantį jaunimą – naudokites lituanistikos studijomis Chicagos garsiam universitete. Prof. dr. P. Jonikas pažymėjo, kad svarbu būsią gauti rimtai studijuojančių studentų. Svarbu studentų rimtas atsinešimas į studijas, o ne kiekybė.

Lietuvius atstovavo jau minėti kalbėtojai, LB Centro Valdybos pirmininkas inž. Br. Nainys, Liet. Fondo Valdybos pirmininkas dr. A. Razma, Prof. dr. P. Jonikas, LB Chicagos apygardos pirm. A. Juškevičius, dr. F. Kaunas, dr. J. Valaitis, K. Oksas, A. Reklaitis, Girvilas, Zibienė, E. Bradūnaitė. Spaudos, radio ir TV atstovai: kun. J. Prunskis, Z. Juškevičienė, P. Petrutis, F. Daukus, A. Šlutas, Martinkus.

Pradžiai tikrai graži, džiuginanti ir teikianti vilčių. Studijuojantis jaunimas turėtų jau dabar į tai atkreipti rimtą dėmesį.

Kuklus paminklas lietuvių tautos vaikams

Jurgis JANUŠAITIS

Lietuviškos knygos mylėtojai su didele pagarba į rankas ima Vlodo Ramojaus "KRITUSIEJI UŽ LAISVĘ" antrąjį tomą. Šiame kukliame leidinyje yra suglausta maža dalelė mūsų tautos didžiosios laisvės kovos dalyvių ir čia atsispindi herojiški mūsų tautos vaikų, gimusiu Lietuvos laisvę ir Nepriklausomybę, žygiai. "Dainavos" ansamblio pastangomis kovo mėn. 7 d. Jaunimo Centre lietuvių visuomenei pagarbiai buvo pristatyta ši Vlodo Ramojaus knyga "KRITUSIEJI UŽ LAISVĘ".

Vakarui vadovavusi rašytoja D. Bindokienė šią knygą pavadino tėvynės meilės evangelija, kurią turi s-

kaityti kiekvienas lietuvis, gi jaunas joje ras uždegančių, tėvynės meilę ugdančių ir kovoti už savo tautos laisvę skatinančių šviesių pavyzdžių.

Išsamų žodį apie rezistenciją, jos siekius, pasekas ir pobūdį tarė kun. J. Kubilius S. J. plačiai pasklaidydamas ir Vlodo Ramojaus "Kritusieji už laisvę" antro tomo lapus. Kalbėtojas išryškino autoriaus įžvalgumą, ryžtingumą, plunksnos aštrumą, jo jautrumą ir didelę meilę kovojantiems už laisvę. Ši knyga ir yra kuklus paminklas tiems, kurie paaukojo patį brangiausią turtą – gyvybę, kad tauta liktų gyva ir kad pasauliui liū-

dytų apie lietuvių tautos laisvės siekimą bei jos nemarumą.

Gera išmąstyta žodį tarė Rašytojų draugijos vardu rašytojas Aloyzas Baronas, nuoširdžiai vertindamas Vlodo Ramojaus ką tik pasirodžiusią knygą.

Prie visų linkėjimų savus jungė į Laisvę Fondo liet. kultūrai ugdyti dr. K. Ambrozaitis, Liet. Fronto bičiulių vardu Č. Grincevičius, "Dainavos" vardu Paštukas, Lietuvių Operos – Stefa Lažauskienė ir kt.

Visi kalbėjusieji pareiškė autoriui dėkingumą, ragino pradėto darbo neatsisakyti, bet jį tęsti, nes dar dešimtys tūkstančių laisvės kovotojų likę nesužymėta ir pasirodyti su naujais tomiais.

Pabaigoje prabilo į gausiai susirinkusią auditoriją pats autorius Vl. Ramojus, pareiškdamas padėką visiems tiems, kurie bet kuo prisidėjo prie "Kritusieji už laisvę" paruošimo bei išleidimo. Trumpai atpasakojė ir kokiomis aplinkybėmis kilo mintis imtis šio atsakingo ir sunkaus darbo, tačiau ateityje jis nemana galėsianį ruošti tretįjį tomą. Gi ką jau atliko, atliko su meile tiems, kurie krito kovos lauke už didžiųjų gyvenimo principus – tautos ir žmonių laisvę.

Trumpoje meninėje dalyje akt. A. Dikinis paskaitė su giliu įsijautimu visą pluoštą eilėraščių, kuriuose atsispindėjo už laisvę kovojusių ir mirstančių šauksmas į pasaulį, į žmogų. Po to autorių apsupo būriai žmonių ir jis ilgoką valandą pasirašinėjo čia pat knygą išsigijusiems autografus. Gi vakaro dalyviai mielam Vladiui Ramojui nuoširdžiai spaudė ranką, reiškė padėką ir apipylė gražiausiais linkėjimais už atliktą bei ateities darbus. Su pagarba sklai dė "Kritusieji už laisvę" lapus, kuriuose ne vienas ras savo brolio, sesers, mokslo draugo, artimo bičiulio veidą.

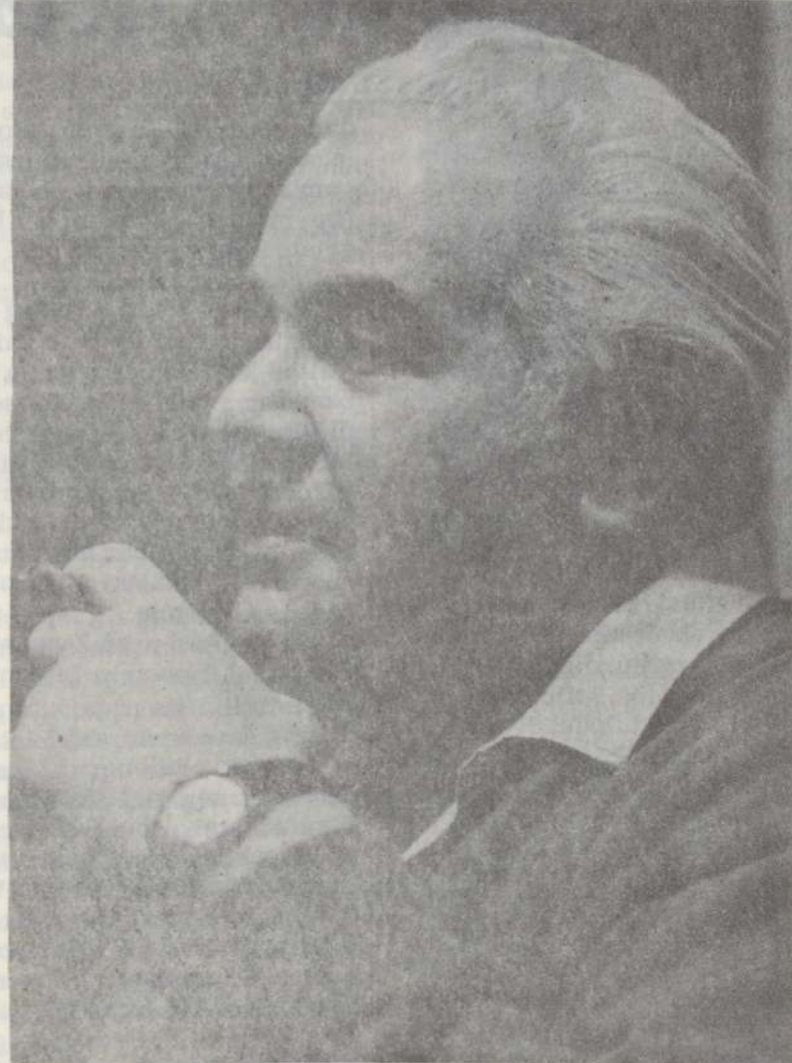
Šia proga, mielą kolegą, Vladą Ramojų tenka pasveikinti ir su gražia 25 metų plunksnos darbo sukaktimi. Jo šauksmų, gyvai parašyti, gyvenimiški, aktualūs ir taiklūs reportažai dažnai turtina mūsų išeivijos lietuvišką spaudą.

Aštri ir iškalinga plunksna Vlodo Ramojaus rankose tepasilieka ilgus metus.

ANTRAS KAIMAS 1970

Antras Kaimas, kaip kiekvienais metais, taip ir šimet suruošė pasirodymą: davė 4 spektaklius Play House patalpose kovo 14, 15, 20 ir 21 d. d. Žiūrovų atsilankė, palyginti, nemažai, nors galėjo būti daugiau – mažytė saliuokė ne vieną kartą nebuvo pilna. Nors labai norėtusi pasakyti ką teigiamo, tačiau tai būtų prasilenkimas su tiesa: šiais metais Antro Kaimo pasirošimas buvo bene pats silpniausias. Tai įvyko, manau, todėl kad pusė aktorių (teisingiau juos reikėtų vadinti – dalyviais) yra nauji. Nespėjama pasiruošti, susigyventi, įsisąmoninti kas yra satyros teatro keičiantis aktoriaus, keičiasi ir kolektyvo kokybė. Gali būti ir kitos priežastys: stoka gero teksto, stoka režisūros, stoka teatrinio pasirošimo apskritai ir t. t.

Repertuaras gausus (43 dalykai), bet silpnas. O silpnas todėl, kad gausus. Kada per daug apžiojama, sunku sukramtyti, o tuo labiau nuryti. Kai kurie dalykai, kaip Miss Lithuania, Nusiginklavimo konferencija, Maurutė ir Skystytis buvo pakenčiami. Pakenčiami todėl, kad aktualija, laikraštinė medžiaga, savaime aiški, suprantama ir juokinga, nereika-



Vytautas MARIJOŠIUS, Chicagos Lietuvių operos šimtinis meno vadovas ir dirigentas. Jo diriguojama G. Verdi LIKIMO GALIOS premjera Chicagoje įvyks balandžio 18 d.

laujanti nei "užvaizdos", nei "prie-vaizdos", nei iš viso teatro – žmonės juokiasi panašius dalykėlius skai-tydami laikraščiuose.

Geriausiai vaidino Elvira Kavalūnaitė ir Vytas Marčiukaitis, o blogiausiai – Algirdas Antanaitis. Šis vyras neturi nei takto, nei skonio, nei supratimo kaip scenoje vaikštom ar laikoma rankos ar vaidinama. Jis pasirašo Antro Kaimo prievaizda, o pav. , Magdėje, kur tokio prievaizdo rankos reikėjo – jo nebuvo. Pakartotinas rūtų vainikėlio lyginimas su bananu – nei moralu, nei estetiškai – net ir neblaiviems rėžė ausis. Kad žiūrovai kikenė ar juokėsi, tai nėra joks pasisekimo rodiklis – prieš svaigalais nukrauto stalo žmonės juokiasi be jokio skeryčiojimosi scenoje.

Veikalų autorių prirašyta nemažai, kurių tarpe ir tokie vardai kaip K. Almenas ir A. Landsbergis, tačiau vardai dar nėra tvirtas rams-tis, jei savo nieko neturima. Visiškai silpni, o kai kurie – žemiau nustebimo. Pats silpniausias yra Gyveninas be Marytės – tai tikras grafomanijos išikūnijimas, vistiek kas jį rašė. Tai kaltė tenka Antanai-čiui, kuris dedasi šokių tokiu rašytoju, o neskiria pelų nuo grūdų.

Nežiūrint ką rašė oficialioji spauda – mes viską giriam – Antras Kaimas pasirodė apgailėtina silpnai, žiūrovai skirstėsi gerokai nusivylę. Antras Kaimas išsigimė ir "antrą kaimą": be kelio, be mokyklos, be laikraščio ir be seniūno.

Gintautas LAŠAS

BERNIUKAS IR AITVARAS

V. SPINDULYS

Linksta vėjo blaškomos medžių šakos, atitrūksta, vienas kitas, pageltęs lapas. Debesuota. Tik retkarčiais, saulės spinduliais prasimuša pro besivartaliojančias debesis. Vėjo nešamas dulkių stulpas, driekiasi per žolę apaugusią aikštę ir atsimuša į netoliese stovinčių namų langus, supykindamas namų šeimininkę. Merginos nepatenkintos vėjuota diena: vėjo taršomos jų šukuosenos.

Aukštai, aukštai iškilęs aitvaras. Jis virpa vėjo sukuriuose ir tartum pykdamas, bando kristi žemyn, bet... Siūlo galas stipriai laikomas ma-žo berniuko. Jis tampo įpykusį aitvarą ir jo įkaitusiam veide, matyti didžiausias pasiryžimas kovoti. Jo akutės, lyg du brangakmenys, įbesot aitvaro link. Sučiauptos lūpos, ginas nuo prakaito lašų, kurie varvėdami mažojo žmogaus veidu, bando pakliūti į burną. Ne... jokių būdų, ne... Tiek vargo, kol pasisėkė patubdyti, aitvarą neklausadą, dangaus melynėje ir štai jis bando kristi žemyn... Lūpos susičiaupia dar smarkiau, pasiryžimas trykšta iš mažojo

žmogaus veido, degančių akių. Retkarčiais girdisi prasiveržiantis pergalės šauksmas.

Aitvaras įtūžęs ant mažojo berniuko, pasvyra šonu ir pasinaudojęs vėjo besikaitaliojančia kryptimi, sminga žemyn... Berniukas išsigąsta... Klūpdamas bėga prieš vėją ir tempdamas siūlo galą, priverčia aitvarą pakilti. Vėl pasigėrėjimo šauksmas... Pergalės išraiška, prakaitu pasriuvusiam veide, laimingose vaikiškose akyse. Žiūrėkite visi...! Aitvaras vėl įveiktas. Aš tą padariau... Ai... Aitvaras aukščiau namų... Telefono stulpų... Aukščiau didžiųjų medžių... Visi jį mato... Visi... Mokykloje draugai stebėsis... Krūtinę užlieja šilta, pasisekimo ir savimi pasitikėjimo, banga.

Saulutės spinduliai, prasiveržę pro skylėtą debesį, nudažė aitvarą auksine spalva. Atiko aitvarui. Jis išpūtė dar daugiau savo plaudančią krūtinę ir didžiudamasis ir krykštaudamas, leidosi būti supamas išdykusio vėjo.

Ilgai džiaugėsi berniukas besiblaškančiu aitvaru. Įtemptas siūlas pamazū išipiovė ir gležnučius vaikiškus de-lus. Paskauda ištemptas vaiko kaklas, nūtirpo pirštai. Nuovargis apėmė kovojantį didvyrį... Staiga vaikas pajuto smarkų truktėlėjimą, skausmą pirštuose ir... laisvą aitvarą, kuris lyg kvatodamas, lėkė didžiųjų namų ir gatvės link. Baisu... Aitvaras laisvas... Laikykit! Sulaikykit aitvarą... Bėga vaikas iškelta galva, akimis lydėdamas ir sekdamas aitvaro kryptį. Štai, jis pamazū leidžiasi virš baseno... virš telefono stulpų... Štai ir šaligatvis... Staiga sucypė automobilų stabdžiai... ore pakvipo degančių padangų kvapas. Triukšmas gatvėje... Išsigandę žmonės bėga prie berniuko. Gatvės grindinyje gulio... padangų sutraiškytas aitvaras, o prie jo priklaukęs mažasis berniukas. Negirdi vaikas automobilų signalų ir žmonių raginimo... Jis raniokio aitvaro gabalėlius, o liūdnu veidu ritasi gaudžios ašaros... Žuvo aitvaras, kuris iškildavo aukščiau namų... telefono stulpų... aukščiau didžiųjų medžių... Aitvaras, kurį visi matė...



"KRITUSIŲJŲ UŽ LAISVĘ" autorius Vladas Ramojus pasirašo autografus. Nuotraukoje iš kairės į dešinę: K. Barzdukas, J. Janušaitis, J. Šlajus ir muz. Petras Armonas.

Nuotrauka V. Noreikos

Mums rašo Atgarsis iš Arizonos

FAKTAI IR GANDAI

Nors Arizonos sostinė Phoenix turi virš 530,000 gyventojų, tačiau lietuvių kolonija ten mažai: skaitoma su mišriomis šeimomis, apie 170 šeimų. Iš buvusių DP gal apie 20 šeimų galima priskaičiuoti.

Čia lietuviai pradėjo organizuotis į Amerikos lietuvių klubą 1955 metais. Šis klubas miesto šiaurėje laukuose nusipirko 5 akrus žemės, pasistatė namą, tam tikslui išleisdami apie 40,000 dolerių. Yra Lietuvių Bendruomenės apylinkė, kurios narių dauguma yra ir klubo nariai. Kaip daug kur, taip ir čia nėra darnaus sugyvenimo. Atsiradusi kažkokia juoda, o gal ir raudona, ranka, kuri šią mažą koloniją skaldo. Ši negerovė, kaip koks vėžys, jau senokai lietuvių dvasinį kūną ėda.

Visi dvasiniai vargai buvo pakenčiami, bet šįmet jau išeita iš ribų. Pav., klubo valdyba neleidžia savo patalpose L. B. apylinkei atlikti metinių narių susirinkimų. Kovo 1 d. apylinkės pirmininkė E. Josen, ienė prašė klubo pirmininką Antaną Ignatą (buv. Ignatiev) salės susirinkimui. Jis leido, bet kai tik jis užsiminė apie tai klubo sekretorei Felicijai Kazienei, tai ši užprotestavusi ir liepusi leidimą atšaukti. Ignatas priėjęs prie Josenienės pasakė, jog susirinkti nebus galima, nes taip parašyta, kad negalima, bet kur taip parašyta, nesakė.

Bendruomenės valdybą sudaro: Josen, Rudaitytė, Vyšniauskienė, Šaulienė ir Šaulys. Neutraliame bute valdyba posėdyje apsvačiusi reikalą, nutarė raštu prašyti klubo valdybą salės susirinkimui, nes sužinota, jog dauguma klubo valdybos narių tam pritaria.

Kovo 17 d. įvyko klubo valdybos posėdis. Kai užsiminta apie bendruomenės apylinkės valdybos prašymą salės susirinkimui, pirmininkas Ignatas, sekretorė Kaziene ir Gruzdaitis pakėlė triukšmą, pareiškė neapykantą, antagonizmą prieš buvusius dypukus, net pravardžiudami "gadem DP". Pirmininkas su sekretore

rėkė, kad lietuvių bendruomenė čia nereikalinga, čia ne Lietuva!

Ilgametis klubo išdininkas, sąžiningai ir daug dirbęs, Justinas Šaulys, pasijutęs skaudžiai įžeistas ir nepakęsdamas dviejų asmenų diktatūros, iš klubo valdybos atsistatydino, ir jo žmona (taip pat valdybos narė) posėdį apleido. Klubo valdybos nariai pareikalavo šį klausimą statyti balsavimui. Pirmininkas su sekretore, matydami jos persvara bus jų nenaudai, balsuoti neleido ir klausimą išspręsti, sakė, atiduosi klubo narių susirinkimui.

Dabar Phoenix'o lietuvių tarpe sklinda gandai, jog klubo valdyba nenorinti gegužės mėnesyje šaukti visuotinį susirinkimą naujai valdybai išrinkti, bet pusmečiui atidėti. Į atsistatydinusio išdininko vietą numatė kooptuoti klubo narį Žydą.

Klubas įstatuose pasakytą, kad asmuo klubo pirmininku gali būti tik dvi kadencijas; Ignatas jau dvi išbuvęs, todėl dabar galės kandidatuoti tik į valdybą. Pirmininku pasiūlytas būti Juozas Gruzdaitis, o sekretore liekasi Kaziene. Kad šiai trijulei gerai pavyktų laimėti rinkimus, reikia narius paveikti, kad už juos balsuotų.

Dauguma klubo narių yra seni emigrantai, vadinti grinatoriais. Tai daugiau ramūs ir pasyvūs žmonės. Ignatas, nors buvęs DP, gerai prisitaikęs prie senesnių, susirinkimus praveda anglų kalba. Sakoma, kad ji valdanti Kaziene. O jos vyras Danielius Kezes atsisakęs pasirašyti, kad jis nepriklausas komunistų partijai.

Klubas turtais įgytas už apie 40,000 dolerių; dabar, kai miesto statyba jau pasiekė klubo žemę, vertė prašoka \$ 80,000. Todėl sklinda gandas, kad klubo valdybos išminčiai nori pirmiausia iš klubo išstūmti buv. DP, paskui-grinatorius, vėliau, kai mažai narių liks, sklypą su namu parduoti ir patiems nupirkti.

Nemažai jau iš klubo žmonių pasitraukė, nepakęsdami diktatoriško valdybos elgesio. Ir valdyba keletą

narių iš klubo pašalino, bet be teisės į klubo patalpas užėiti. Įneštus pinigų per advokatą gražino.

Svečias

OKUP. LIETUVOJE...

(Atkelta iš 1 psl.)

Sokolova paėmė mane už rankos, papurtė ir sako: "Ach, kodėl tu nesakai, kad čia banditų, žemė?"

Po savaitės tą motiną išsivedė stribai.

Skaitytome toliau:

"Sokolova sunaikino mūsų, kelių moterų laimę, ir tai baisiau, kaip žmogžudystė. Ji ir kūdikius žudė"

"Man gimė dukra. Buvau išvargusi. Su manimi gulėjo 4 moterys, kurios buvo nuoširdžios. Prieš vakarą gavau adatą ir užmigau. Tai buvo 1947 m. sausio 28 d. Kai prabudau, prie mano lovos stovėjo Sokolova ir sanitarė Katariškienė, kuri manęs nekenė ir buvo gera Sokolovai. Lie-

pė man keltis. Nesupratau. Įvedė į kitą kambarį-čia ant stalo gulėjo negyva mano dukra. Sokolova sakė, kad aš atskėliau naktį ir užsmaugiau dukrą. Įėjo Gebnerienė. Ji manė teisingo. Kaip tai, sakė, ateis moteris ir ligoninė ir žudys. Ji galėjo tai kitur padaryti, ji man sakė, kaip ji laukė kūdikio. Sokolova liepė visiems išeiti. Ji liepė man klauptis ir melstis. Aš taip ir padariau. Ji juokėsi ir kito man į veidą. Aš tau, girdi, sakiau, kad mes dar susitiksime. Taip tęsėsi visą savaitę uždarytam kambaryje. Paskiau prie Katariškienės, Gebnerienės ir kitų seserų ir akušerės liepė man bučiuoti jos rankas, atsiprašyti ir vis šaukė. Aš bejėgė, paklausiau, kodėl ji man taip keršija. Tu, sakiau, nužudei mano dukrą, tu ir mane pradžiai!"

Tai štai jums rusės komunistės protestas okupuotoj Lietuvoj! Pasirodo, ne tik rusai vyrai šaudė, mušė, kankina lietuvius, lietuves, lietuvių vaikus ir kūdikius, bet net jų žmonos, motinos rusės, turinčios savo vaikus, atrodo, galėjo būti gailestingesnės, širdingesnės ir daugiau suprasti pavergtus lietuvius, lietuves. Be ne ir ne, ne. Kaip šalta, ramiai aprašyta, jos nemažesniu sadišku-mu tęsė lietuvių tautos naikinimą ten, kur jų vyrai rusai nesuskubdavo prieti. Ten, net ligoninėse kūdikių žudymą net pasmaugti šalčiausiai atlikdavo jų žmonos! "Humaniškoji" rusų tauta!

Įvykius, kurie plačiau aprašyti "Europos Lietuvyje", turėtų atitinkamai panaudoti lietuvių informacinė tarnyba (ELTA), genocido paroda, lietuvių rašytojai galėtų sukurti puikių teatrinių tragedijų, paremtų kad ir šiais faktais, lietuvių rašytojai galėtų epizodą įterpti į savo romanus, žurnalistai turėtų įvairiomis progomis vis ir vis priminti ne tik saviesiems bet ir rašyti amerikiečių, vokiečių, ispanų ir kitai pasaulio spaudai.

Rusų bestialiskumą okupuotoje Lietuvoje vadinkime teisingu vardu.

P. SIBILĖ

Ceslovo Grincevičiaus
GEROJI VASARA
Mozaikinis romanas

Tai žinomo autoriaus naujas kūrinys, kuris atgaivins daugelio prisiminimus iš netolimos praeities tėviškos laukuose. Tautosaka perpintas ir liaudies posokiais papuoštas gyvenimo vaizdas, čia atspindys savą tautą ir žmogų.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Aloyzo Barono
ISDŽIOVUSI LANKA
Novelių rinkinys

Kūrybingo mūsų išeivijos rašytojo naujas novelių rinkinys atskleidžia dabarės žmogaus gyvenimo problemas ir lemtes kelius svetimose žemėse. Tai įdomių ir netikėtų situacijų vaizdai, kuriuose ne vienas pamatys ir savo veidą.

BIRUTĖ POKELEVICIOTĖ

prisistato lietuviškos grožinės literatūros skaitytojui su nauju romanu Rugsėjo šeštadieniu. Autorė jau yra žinoma, kaip brandi ir plačios apimties rašytoja. Debiutavusi modernios poezijos rinkiniu Metūgėmis (1952), vėliau ai-mėjo Draugo romano konkursą su labai įdomiu kūrinio Aštuoniolais lapais (1956). Būdamą kūrėja ir aktorė, ji 1961 m. laimėjo PLB jaunimo dramos konkursą su eiluota pasaka Aukso žąsim (išl. 1965). Tai kaip tik rodo autorės kūrybinį pajėgumą ir platų išsiskleidimą įvairiuose literatūrinuose žanruose. Bet visur ji reiškiasi jau ne bandymais, o giliu stiliumi išsiskleidimu, minties brandumu ir subtiliais vaizdais.

Rugsėjo šeštadienis, laimėjęs Draugo romano konkursą, yra naujas įnašas lietuvių literatūrai. Su psichologiniu gilumu, šviežiu mūsų dienoms artumu ir pilnutiniu įsijautimu į žmogų, istorinės būtinybės metimą pasaulio kryžkelėse, naujame romane autorė atskleidžia viengą mūsų tautos ir mūsų laiko žmogaus gyvenimo iškarpa. Panaudodama realybę ir simbolius, dabartį ir praeitį, žmogaus sielą ir ją pančiojančią aplinką, ji atskleidžia naują gyvenimą.

Rugsėjo šeštadienį skaitytojas sutiks su dideliu dėmesiu. Stiliaus sultingumas, ryškūs vaizdai ir įdomūs personažų charakteriai mus verčia sekti romano gyvenimą iki paskutinio puslapio.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

Naujoji vieta

2618 West 71 st. Str. Chicago,
Ill. 60629
Tel. 737 - 5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais

Siuntiniai į Lietuvą

GREITAS, TIESIOGINIS Į VILNIAUS MUTINĘ SIUNTINIŲ PER-SIUNTIMAS. LIETUVAI TINKAMŲ, GERŲ PREKIŲ DIDELIS PASIRINKIMAS.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, AKORDEONAI, PINIGINIAI PAŽYMĖJIMAI

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

2608 West 69th St., Chicago, Illinois, 60629. Tel. WA 5-2787

Marija N O R E I K A

Vytautas Ž U K A U S K A S

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. (216) 391-1143
Cleveland, Ohio, 44103

Palaikydami Klubą-kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

VISI SUSITINKAME LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBE

APDRAUDŲ AGENTŪRA

NUO 16 IKI 80 METŲ

VAIRUOTOJŲ AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURTA-INVESTAVIMĄ "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SAŽINGAI PATARNA UJAME VISAIS NAMŲ PIRKIMO IR PARDVIMO REIKALAIS.

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629, TEL. PR-8-2233
Valandos kasdien 9-8 val. vak. Šešt. ir sekm. 9-4 val.

BRUNO KEPYKLOJE KEPA

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duona
Visad Žydi Kaip Agnons!

Sav. BRUNO MACIANSKIS

3339 So. Lithuanica Ave

Tel- CL 4-6376

APLANKYKITE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2534 WEST 69th STREET, TELEFONAS: RE 7 - 3332

Savininkai:

J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

KAINOS ŽEMOS - PASIRINKIMAS DIDELIS. APSILANKĘ - ĮSITIKINSITE

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos

Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

Chicago Savings bendrovės nauja padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotą.

6%



STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

Vacation Club
College Bonus Savings
Home Mortgage Loans
Home Improvement Loans
Christmas Club
Insured Family Savings

* Notary Public Service
* Free community rooms for your organization meetings
* Cash checks and pay all family bills with our special money order checks.

* Sell & redeem U.S. Bonds
* Two large free parking lots
* Save-by-Mail Kits
* Travelers Checks
* Safe Deposit Boxes

DARBO VALANDOS:
Pirmadien, nuo 12 iki 8 p.p.
Antradien, nuo 9 iki 4 p.p.
Trečiadien, - uždaryta
Ketvirtadien, ir penktadien, 9 iki 4p.p.
Šeštadien, nuo 9 iki 12:30 p.p.



Mokame sukita

5%

dividendų investavimo sąskaitoms

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue.

Chicago 36, Illinois

GRovehill 6-7575

5%

PERSONAL SAVINGS
Paid and Compounded
Semi-Annually



6%

6-MONTH SAVINGS CERTIFICATE
(Minimum \$10,000)
9-MONTH SAVINGS CERTIFICATE
(Minimum \$5,000)

Nuo
1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
404 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60618
PHONE: 284-4478



Frank Zogas, President

